

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
Філологічний факультет

Катедра української мови імені професора Івана Ковалика

**Прізвиська мешканців сіл Сопіт та Підгородці
Стрийського району: лексико-семантичний,
мотиваційний та структурний аспекти вивчення**

Магістерська робота
студентки VI курсу
українського відділення
філологічного факультету
заочної форми навчання
Джуфер Вікторії

Науковий керівник:
доц. Купчинська З.О

ЛЬВІВ – 2021

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ I. З ІСТОРІЇ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ АНТРОПОНІМІВ.....	8
1.1. Українська антропоніміка, її розвиток.....	8
1.2. Історія виникнення прізвиськ.....	12
1.3. Визначення терміна прізвисько.....	13
1.4. Проблема класифікації прізвиськ.....	15
РОЗДІЛ II. МОТИВАЦІЙНО- СЕМАНТИЧНА БАЗА ПРІЗВИСЬК.....	19
2.1. Відантропонімні прізвиська.....	21
2.1.1. Власне відпрізвищеві прізвиська.....	21
2.1.2. Андроніми.....	22
2.1.3. Матроніми.....	24
2.1.4. Патроніми.....	25
2.1.5. Пропатроніми.....	26
2.1.6. Проматроніми.....	26
2.1.7. Відіменні прізвиська.....	27
2.1.8. Прізвиська за національною чи етнічною належністю.....	28
2.1.9. Прізвиська, які утворені від персонажів мультфільмів, фільмів, імен та прізвищ відомих людей.....	29
2.2. Відапелятивні прізвиська.....	30
2.2.1. Прізвиська за зовнішніми ознаками носія, його фізичними особливостями.....	31
2.2.2. Прізвиська, мотивовані рисами характеру, поведінкою, вчинками та інтелектуальними здібностями особи.....	33
2.2.3. Прізвиська, мотивовані професією чи родом діяльності людини.....	35
2.2.4. Прізвиська, мотивовані особливостями мовлення носія.....	37
2.2.5. Прізвиська, мотивовані місцем проживання людини чи територіальною приналежністю.....	38

2.3. Прізвиська із затемненою мотивацією.....	39
РОЗДІЛ III. СТРУКТУРНИЙ АНАЛІЗ ПРІЗВИСЬК.....	43
3.1. Лексико-семантичний спосіб творення прізвиськ.....	43
3.1.1. Трансонімізація як спосіб творення неофіційних антропонімів.....	44
3.1.2. Прізвиська, утворені шляхом онімізації апелятивів.....	47
3.2. Морфологічний спосіб творення прізвиськ.....	52
3.2.1. Суфіксальний спосіб творення.....	53
3.2.2. Префіксальний спосіб творення.....	57
3.2.3. Префіксально–суфіксальний спосіб творення.....	58
3.2.4. Нульова суфіксація як спосіб творення прізвиськ.....	58
3.2.5. Флексійний спосіб творення.....	59
3.2.6. Прізвиська, утворені шляхом фонетичних модифікацій.....	59
3.2.7. Прізвиська, утворені шляхом осново- або словоскладання.....	60
3.3. Морфолого-синтаксичний спосіб творення.....	61
3.4. Прізвиська затемненого походження.....	63
ВИСНОВКИ.....	65
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА ДЖЕРЕЛ.....	68
ДОДАТОК.....	76
РЕЄСТР ПРІЗВИСЬК С. СОПІТ ТА С.ПІДГОРОДЦІ.....	88

ВСТУП

Посеред багатьох елементів мови найчастіше нашу увагу привертає система власних імен. Власне ім'я – це така мовна одиниця, котра становить невід'ємну частину нашого життя. Саме тому вона викликає особливу цікавість як з боку людини, так і соціуму, в якому вона знаходиться. Власні назви та їх різноманіття спричинили виникнення такої галузі мовознавства як ономастика. Українська антропоніміка в свою чергу сформувалась як окрема галузь ономастики.

Антропоніміка (від грец. – людина і – ім'я) – спеціальна історична дисципліна, що вивчає власні імена людей, спадкові особові назви, прізвища, прізвиська, а також псевдоніми та криптоніми. [3, с.109-110]. Об'єктом антропоніміки є особові назви людей. Антропоніми забезпечують мовну ідентифікацію людини з-поміж інших людей.

М. Худаш зазначає, що особові назви можуть виникати у мові кожного народу різний час, серед всіх соціальних прошарків та за допомогою найрізноманітніших мовних засобів. Також дослідник підкреслює важливість вивчення особових назв, оскільки вони відображають як повсякденну працю, побут, так і суспільно-політичний і економічний лад, матеріальну та духовну культуру народу [67, с.10] Таким чином, антропонімія стає джерелом для інших гуманітарних наук.

Офіційні антропоніми в Україні, які представлені трьома компонентами : ім'я, прізвище та ім'я по батькові на даний час вивчені як в теоретичному – це праці такий відомих мовознавців, як М. Худаш, П. Чучка, Ю. Редько так і практичному планах – укладені безліч покажчиків та словників. Натомість пласт неофіційної антропонімії і досі залишається мало вивченим та опрацьованим. Однак вивчення одного з них неможливе без поглиблене вивчення іншого.

Вивченням антропонімікону в різних регіонах України займались такі вчені: на Закарпатті – П. Чучка, на Полтавщині – І. Сухомлин, на Львівщині – І. Фаріон, на Лемківщині – С. Панцьо, антропонімію степової України – В. Горпинич.

В неофіційному спілкуванні між людьми, зазвичай у маленьких за кількістю населення містах чи сільській місцевості, для найменування людини прийнято використовувати прізвище. З однієї сторони – це спрощує процес її впізнаваності, а з іншої – це можливість більше розповісти про людину, її характер, професію чи інші особливості з поміж інших. З давніх давен на Україні було популярним давати прізвище людині, часом воно супроводжувало носія від народження і до самої смерті. Сьогодні прізвища не стали менш популярними, їх можна почути в школі, родинному колі, робочому колективі та між друзями.

Прізвища займають вагому частину антропонімічного простору, який за кількістю є меншим хіба що від прізвища. Дуже часто неофіційні найменування ідентифікують, характеризують людину, а також виразно вказують на її зв'язок з сім'єю, родиною, цілим поколінням. [78, с. 52].

Досі залишається актуальним вирішення питання фіксації та опрацювання неофіційного антропонімів, їх територіальний розподіл, походження. Актуальність цього дослідження зумовлена відсутністю робіт описового характеру на дану тему.

Об'єкт дослідження – антропонімія жителів сіл Сопіт та Підгородці Стрийського району Львівської області.

Предмет дослідження – мотиваційно-семантична база прізвищ та їх структура.

Мета проведеного дослідження – провести лексико-семантичний та структурний аналіз прізвищ жителів сіл Сопіт та Підгородці Стрийського району Львівської області.

Для досягнення даної мети нами ставляться такі **завдання**:

- 1) визначити поняття «прізвища» як лексичної категорії;

2) систематизувати прізвиська жителів сіл Сопіт та Підгородці Стрийського району Львівської області щодо семантики твірних основ.

3) визначити способи творення прізвиस्क;

4) укласти покажчик прізвиस्क жителів сіл Сопіт та Підгородці Стрийського району Львівської області;

Матеріалом для дослідження послужили прізвиська жителів сіл Сопіт та Підгородці Стрийського району Львівської області. Картотека, що налічує близько триста п'ятдесят прізвиस्क, зібраних у процесі опитування людей.

Методи дослідження.

Для вирішення поставлених завдань використовувалися методи ономастичних досліджень:

- кількісний аналіз для встановлення поширеності і продуктивності прізвиस्क;
- структурний прийом для вивчення словотвірних моделей прізвиस्क та лексем й афіксів, що їх наповнюють;
- семантичний аналіз використано з метою з'ясування метафорично-метонімічного й конотативного потенціалу досліджуваних одиниць;
- лінгвістичний опис, який окреслив загальні лексичні й граматичні особливості неофіційних антропонімів;

У роботі використано загальнонаукові методи: опис, спостереження, синтез, порівняння, які дають змогу з'ясувати та доповнити вивчення неофіційної антропонімії, виокремити її проблеми та шляхи вирішення. Одним з найважливіших став метод «польового дослідження», за допомогою якого зібрано фактичний матеріал для подальшого вивчення та структурування.

Методологію дослідження складають теоретико-методологічні концепції багатьох українських вчених. Особливо плідним було покликання до праць О. Антонюк, Д. Бучка, Г. Бучко, В. Німчука, М. Наливайко, Г. Аркушина, І. Козубенко, М. Торчинського, П. Чучки та ін. Відомі також ґрунтовні праці з

української антропонімії, в яких дослідники простежують процес виникнення і становлення прізвищ у різних регіонах України.

Перші ономастичні праці в Україні розпочали публікувати такі вчені як М. Сумцов, В. Охримович, І. Франко.

Неофіційні іменування монографічно дослідили П. Чучка (неофіційні іменування Закарпаття), Н. Федотова (прізвиська Луганщини), В. Чабаненко (прізвиська Нижньої Наддніпрянщини), Н. Шутьська (неофіційні іменування Західного Полісся).

Антропоніми сіл Сопіт та Підгородці Стрийського району Львівської області раніше не були предметом спеціального дослідження.

Наукова новизна. Новим в дослідженні є перш за все антропонімний матеріал, введений в науковий обіг. Вперше здійснюється комплексний опис прізвищ жителів сіл Сопіт та Підгородці Стрийського району Львівської області.

РОЗДІЛ І. З ІСТОРІЇ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ АНТРОПОНІМІВ

1.1. Українська антропоніміка, її розвиток

Ономастика – це історична наука, яка вивчає власні назви, їх творення та розвитку, функціонування у суспільстві. [18, с. 263]. А. Зубков в своєму дослідженні української ономастики виділив три етапи її розвитку:

1. Доакадемічна доба – середина XIX ст, створення перший словників власних імен, перші наукові розвідки з ономастики.
2. Кінець XIX – початок XX ст – поява перших філологічних досліджень з ономастики.
3. Кінець XX – початок XXI – дослідження з ономастики здійснюють не тільки філологи, а й спеціалісти інших галузей [18, с. 264].

Антропоніміка – це відносно молода галузь ономастики, вона вивчає антропоніми, закономірності їх виникнення, розвитку та їх функціонування. Власні імена людей вже давно стали цікавими для дослідників, проте розвиток цієї галузі науки розпочався відносно недавно, у XX столітті. Про причини активізації розвитку антропоніміки М. Худаш пише так: « посилений інтерес до дослідження сучасних й історичних особових назв різних народів та вивчення загальнотеоретичних питань антропоніміки — явище не випадкове, а продиктоване в першу чергу науковими й практичними потребами, тим важливим значенням, яке має антропоніміка не лише для мовознавства, а й для гуманітарних наук у цілому» [67, с. 3].

Початок ґрунтовного вивчення української антропоніміки пов'язують з іменами таких науковців, як: В. Охримович, М. Степович, І. Франко, М. Сумцов.

Першою спробою проаналізувати антропоніми була відома праця І. Франка «Причинки до української ономастики». Відомий дослідник застосував системний

підхід до аналізу антропонімів, описав характер неофіційних найменувань. Ця праця стала поштовхом для подальших досліджень в даній галузі [64].

Пізніше розгортають свою діяльність відомі лінгвісти України: В. Горпинич, П. Чучка, Л. Гумецька, М. Демчук, Ю. Карпенко, І. Ковалик, І. Желез-+няк, В. Німчук, М. Худаш, Р. Остащ, І. Сухомлин, К. Цілуйко. В цих дослідженнях мовознавці розроблювали власні багатоаспектні класифікації неофіційних антропонім в залежності від способу творення, соціальних функцій носія та особистих характеристик.

Вагомий внесок у вивчення антропонімії зробив мовознавець М.Худаш. У своїй монографії «З історії української антропонімії» прослідковує функціонування різних видів найменувань особи. Опираючись на великий фактичний матеріал та історичні писемні пам'ятки автор розподіляє способи найменування людей на три категорії:

- власне антропонімійні іменування [67, с.111]
- апелятивні іменування [67, с.139]
- змішані, або антропонімійно-апелятивні іменування [67, с.141]

Комплексний підхід до вивчення антропоніміки відображено у праці П.Чучки «Антропонімія Закарпаття». В цій монографії автор здійснив системний аналіз антропонімів, взявши за основу структурно-семантичні та етимологічні характеристики. Основою дослідження антропонімів стала народна мотивація. Мовознавець зауважує, що «саме в неофіційних антропонімах продовжують «жити» явища, які припинилися в інших класах пропріальної лексики та загальних назвах» [70, с. 608]. Всі неофіційні найменування людей він об'єднав під назвою «прізвисько», визначаючи його як індивідуальну диференціацію людини, що «водночас може бути й засобом індивідуальної характеристики цієї особи за її певними ознаками чи за відношенням її до чогось» [70, с. 153].

Ще одним цінним дослідженням в історії антропоніміки є «Словник прізвиськ північно-західної України», упорядником якого є Г. Аркушин. У своїх

дослідженнях особливу увагу він приділяє лексико-семантичному та відіменному творенню прізвиськ Західного Полісся. Дослідник вказує на те, що аналіз прізвиськ допомагає виділити багато мотиваційних груп, «однак бувають мотивації, характерні всім (або майже всім) антропонімам цього виду, незалежно від часу та території фіксації» [5, с. 3 – 8].

Визначною працею цього періоду є також дослідження Р. Остаха «Українська антропонімія першої половини XVII ст. Чоловічі особові імена (на матеріалі Реєстру Запорізького війська 1649 р.). Він уклав список чоловічих власних імен у розмірі понад 40 тисяч найменувань. Це один з найбільших за обсягом антропонімний матеріал того часу. Він займався дослідженням фонетичних та словотвірних способів адаптації християнських імен. [36].

Варто згадати також про дослідження І.Сухомлина «Українські прізвиська людей як власні родові назви». Він пише про те, що неможливо проаналізувати прізвища без врахування їх системного зв'язку з прізвиськами, оскільки вони були одними з перших взірців творення усіх форм сучасних родових особових назв. [54, с. 38].

З кожним роком ономастичні видання стають більш системними. Н.Шульська уклала «Словник прізвиськ жителів межиріччя Стиру та Горені», в якому міститься більше трьох тисяч найменувань, та міститься власна теоретико-методологічна база для збору та опису прізвиськ. [79, с. 3-15] І.Фаріон видала етимологічний словник українських прізвищевих назв Прикарпатської Львівщини кінця XVIII – поч. XIX ст. [63]

Українські мовознавці розпочали більше уваги приділяти структурному аналізу антропонімів. Л.Гумецька в праці «Нарис словотворчої системи української актової мови XIV–XV ст» більшу увагу приділяє структурним особливостям особових назв. [15]

У монографії «Сучасні українські прізвища» Ю.Редько детально розглядає семантику твірних основ антропонімів, а також виділяє їх основні лексико-

семантичні групи. [42, с.89-91]. Він намагався охопити всі типи прізвищ враховуючи шляхи їх виникнення та творення. Словотвірну структуру прізвищ він розглядає у порівнянні з загальними назвами, що дає змогу побачити як спільні, так і відмінні прізвищеві словотворчі елементи.

М. Наливайко провела ґрунтовне дослідження неофіційних найменувань Львівщини. Дослідниця проводить аналіз індивідуальних (до них автор відносить колективно-територіальні та родичівські) та сімейно-родових прізвищ. Також вона проводить не тільки лексико-семантичний, а й морфологічний аналіз неофіційних антропонімів. Авторка зазначає, що «відантропонімні прізвища здебільшого утворюються морфологічним способом (суфіксальним різновидом), за допомогою патронімних, матронімних, андронімних формантів.» [33, с. 11].

Неофіційні антропоніми Наддністрянщини та Одещини вивчала Г.Сеник. Аналізуючи індивідуальні, сімейно-родові та вуличні прізвища вона акцентує увагу на походженні назв. До сімейно-родових прізвищ вона відносить найменування, які первісно виникли на позначення множини, а до вуличних назв – утворені за іменами родичів (батьком, дідом). [46, с. 23]

Початок вивчення антропонімів характеризується тільки вибірковою їх фіксацією у літературі, літописах чи документах. На початку ХІХ ст. розвивається науковий підхід до вивчення особових назв. В цей час встановилася антропонімічна термінологія, методи дослідження, прийоми збирання й опрацювання фактичного матеріалу.

Сучасні дослідники унаслідок ретельного вивчення попередніх антропонімічних досліджень і збору значного фактичного матеріалу, уклали низку словників прізвищ за територіальним принципом. В цих словниках вони намагались описати кожен аспект функціонування неофіційних антропонімів, а саме: мотиваційну базу, словотвір та семантику, структуру та функції прізвищ.

1.2. Історія виникнення прізвищ

Здавна поруч з офіційними антропонімами (власними імена та прізвищами) в Україні були поширені і неофіційні (прізвиська, клички). Прізвисько – це один з найбільш універсальних способів номінації людини. Термін «прізвисько» вперше був зафіксований ще в далекому XIV ст.

Прізвиська як окремий вид антропонімів стали об'єктом досліджень ще з початку XIX століття. Існує думка, що найдавніші прізвиська виникли через «пересування» дохристиянського імені на друге після календарного. [25, с. 154-155].

При вивченні антропонімії Закарпаття, П. Чучка до вторинних назв осіб зараховує усі «неофіційні власні назви людей, тобто всі антропоніми, крім імен та прізвищ», та вказує, що це «найбагатший та найрізноманітніший антропонімний клас». Також він влучно зауважує, що цей пласт антропонімів функціонував ще задовго до виникнення прізвищ, та навіть міг послужити їх основою. Причину виникнення прізвищ він вбачає в тому, що в селах дуже часто повторювались як імена, так і прізвища і це допомагало ідентифікувати людину. [70, с. 155-156].

Кожне прізвисько, навіть найдавніше, повинно було щось означати: спочатку воно слугувало другим іменем, пізніше – відображало певну рису характеру чи зовнішності або ж відображало родичівські зв'язки. Прізвисько, яким названа одна людина, могло з часом повторюватись (Біловус, Лисий), а згодом і стати прізвищем. [56, с. 202].

Неофіційні антропоніми, зокрема давні, містять в собі величезну кількість інформації, яка є цінною для мовознавців: застарілі слова, діалектизми, відображає народний побут, традиції, соціальне та духовне життя. Вік кожного прізвиська різний – від декількох днів і до десятків років. Деякі прізвиська були спадковими і передавались не тільки дітям, а й внукам чи правнукам.

Прізвиська є одні з найдавніших назв, які існували давно та використовуються і надалі. У процесі еволюції вони змінювали своє соціальне значення та функціональне призначення. Але в той самий час ознаки прізвиськ залишались незмінними. Визначними ознаками всіх неофіційних найменувань є:

1. Неофіційність їх вживання
2. Нефіксованість
3. Побутування в усному мовленні
4. Факультативність
5. Інформативність
6. Змінність [55, с. 64–65; 27, с. 166–167]

1.3. Визначення терміна прізвисько

Більшість мовознавців усі засоби найменування особи, окрім імені та прізвища, об'єднували під назвою «прізвисько», які пізніше кожен групував за власними критеріями. Проте кожен дослідник чи будь-який словник ономастичної термінології подає власне визначення терміна «прізвисько». На його позначення мовознавці вживають різні лексеми: Ю.Редько – *вулична кличка*, [40, с. 8], Г.Бучко – *продомки, прозивки*, [8, с. 60].

Різні словники по-різному трактують визначення: Одні вказують, що антропонім обов'язково характеризує носія, на противагу цьому «Словник української ономастичної термінології» пише, що прізвисько може вказувати не тільки на риси характеру чи зовнішності, але і на походження [49, с. 154]

Н.Шульська подає таке визначення антропоніма: «Прізвисько – це неофіційне одно- чи багатолексемне найменування особи чи кількох осіб, яке дає найменовувач, щоб підкреслити особливу рису, що вирізняє людину серед інших» [77, с. 5]

Ще одну дефініцію цього терміна подає П.Чучка: «Прізвиська – це іменування, які прямо чи метафорично характеризують денотата за його діяльністю, зовнішнім виглядом, поведінкою» [70, с.502]

М. Дуйчак, беручи до уваги вмотивованість прізвиськ, дає таке визначення: «Прізвисько – це вид антропоніма, це додаткове ім'я, яке іноді дається людині (крім справжнього прізвища та імені). Прізвиська завжди вмотивовані. Прізвисько, належачи до класу власних імен, виконує номінативно-ідентифікаційно-диференційну функцію». [16, с. 256]

М. Наливайко при дослідженні словотвору прізвиськ жителів Львівщини подає таке визначення: *прізвисько* – це неофіційне йменування, яке дають номінатори особі чи колективові людей за індивідуальними ознаками, а також за спорідненістю і свояцтвом між носієм і членами родини для ідентифікації і конкретизації. [34, с. 74]

М.Худаш подає дефініцію терміна так: «Прізвиська – це особові назви, яких люди набувають у побутовому оточенні мимоволі, часто випадково, в різні періоди свого життя за тією чи іншою зовнішньою або внутрішньою властивістю чи якимось незвичним випадком, що з ними трапився, і під яким вони потім відомі лише в близькому оточенні». [67, с. 81- 83]

Отож, у мовознавстві і досі немає єдиного визначення терміна «прізвисько», проте існують народно-побутові, лексикографічні та наукові визначення цього поняття, які також є цінними для ономастики. Проблема визначення терміна «прізвисько» залежить від: визначення дефініції поняття, з'ясування обсягу терміна та класифікація прізвиськ. [38, с. 158]

Звернемося до чітко окресленої концепції професора Белея Л.О., що визначаючи основні засади вивчення прізвиськ української мови, яку ми знаходимо його книзі «Українські імена перед викликами ХХІ ст». Автор виділив цілу низку ключових позицій, що стануть у нагоді при будь-якому дослідженні з ономастики української мови, а саме:

1. Принципи повних записів прізвищ жителів кожного села.
2. Територіальна позиція, це записи, що проводяться в межах області, району, сільради, з наступною їх обов'язковою публікацією.
3. Обов'язкова фіксація поширення кожного прізвища.
4. Обов'язкова фіксація юридичної та узуальної форми прізвища.
5. Обов'язкова фіксація прийнятого в досліджуваній місцевості наголошення прізвища.
6. Жіночі відповідники чоловічим прізвищам прикметникової форми - це окремі прізвищеві лексемами, а не словоформи.
7. Прізвища - це об'єкт лінгвістичної картографії та топографії.
8. Етимологічний аналіз українських прізвищ будується перш за все на матеріалі того середовища, при якому сформувалося та народилося дане прізвище.
9. Прізвищем є лексична, антропонімічна ознака місцевої говірки. [7, с. 40-45].

Отже, проблема визначення терміна «прізвище» і надалі залишається не розв'язаною і потребує особливої уваги мовознавців в окресленні цього поняття.

1.4 Проблема класифікації прізвищ

В антропоніміці досить проблемною залишається визначення єдиної універсальної класифікації неофіційних антропонімів. Кожен дослідник по-різному класифікує прізвища, та по-різному виділяє їх мотиваційні групи. М. Худаш підкреслює важливість достовірної класифікації в тому, що від неї «залежить не тільки економність, структурно-композиційна чіткість і раціональність дослідження, а і його ефективність та результативність». [65, с. 101].

Більшість дослідників зазначають, що найбільш доречним є довідатись значення прізвища від тих людей, серед яких це прізвище побутує. Це

зауваження є дуже доречним, оскільки саме соціум, в якому носій прізвиська знаходиться, визначає для нього неофіційне найменування.

Одним із перших, хто запропонував ґрунтовну класифікацію прізвиस्क, був М.Сумцов у статті «Малорусские фамильные прозвания». [51]. У своєму дослідженні «Причинки до української ономастики» І.Франко згадує всі класи, які визначив М.Сумцов, проте зазначає що ця класифікація не є вичерпною, особливої уваги потребує перша група :

1) утворені з особистого імені родичів, батька або матері, найчастіше батька, або через батька від особистого імені діда, прадіда;

2) утворені від назви місцевості тієї звідки прийшов рід, або тієї, де він живе;

3) утворені від визначних рис зовнішності або характеру;

4) утворені від ремесла та заняття;

5) утворені від числівників;

6) утворені від звірів;

7) утворені від рослин;

8) утворені від назв страв;

9) утворені на основі певних історичних подій;

10) утворені під впливом гумору та насмішки;

11) прізвиська, що вказують на чужоземне: татарське, румунське, німецьке, московське походження предка носія. [64, с. 397]

Однією з класифікацій, котра широко використовується і зараз, є класифікація П. Чучки. Він поділяє всі неофіційні антропоніми на три чисельні групи: індивідуальні (оскільки вони відображають індивідуальні особливості носія), родичівські (називали ще генесіонімі) та спадкові. [70, 197]. Свою увагу дослідник зосередив найбільше на родичівських прізвиських. Їх він розподілив на 9 груп :

- патроніми – прізвиська за назвою батька;
- матроніми – прізвиська за назвою матері;

- пропатроніми – прізвиська за назвою діда;
- прометроніми – прізвиська за назвою баби;
- андроніми – прізвиська за назвою чоловіка;
- гінеконіми – прізвиська за назвою дружини;
- гіоніми – прізвиська за назвою сина;
- гамброніми – прізвиська за назвою зятя;
- адельфоніми – прізвиська за назвою брата [70, с. 200].

Цей поділ часто використовується мовознавцями і досі.

Варто згадати і про класифікацію М.Худаша. У поділі прізвиськ на групи він опирається на мотиви їх номінації: жартівливо-зневажливі, лайливо-зневажливі, професійні, за господарськими ознаками, за членами родини й емоційно-нейтральні. [65, с.128-129]. Мовознавець у своєму дослідженні «До питання класифікації прізвищевих назв XIV–XVIII ст» виокремлює три групи прізвиськ за походженням: апелятивні, апелятивно-антропонімні і власне антропонімні. [65, с. 135-160]

Семантична група класифікацій тісно пов'язана з мотиваційною, проте в основі лежить змістовий аспект. І. Сухомлин розподіляє антропоніми на два розряди: антропонімного (власноіменні) та неантропонімного (відапелятивні) походження. [54, с. 39-40].

Отже, у слов'янському мовознавстві більшість класифікацій неофіційних найменувань зосереджується навколо трьох ключових аспектів: мотивації, семантики та структури. Найвиразнішими є мотиваційні класифікації, оскільки вони узагальнюють вторинні назви за фізичними, психічними рисами, родом діяльності, особливостями мовлення, територіальними ознаками. Мотиваційну групу класифікацій широко доповнює семантична (змістова), яка тісно пов'язана з нею. Відтак, утворюються лексико-семантичні розряди лексики, від якої виникають прізвиська. Структурні класифікації вказують на групування

неофіційних найменувань за компонентами та словотвірними засобами. В сучасних дослідженнях помітною тенденцією є тяжіння до багатоаспектних класифікацій.

Загалом українські вчені мають вже значні здобутки у вивченні антропонімії, однак найповніше вона досліджена лише регіонально. На жаль, на сьогодні немає єдиного реєстру українських прізвищ.

Отже, більшість класифікацій неофіційних антропонімів побудована на трьох основних аспектах: мотивація, семантика і структура. Основна проблема класифікації прізвищ полягає саме в доцільному виборі параметрів класифікації. Сучасні класифікації лінгвістів здебільшого не є унікальними, а переважно уточнюють або доповнюють створені раніше.

РОЗДІЛ II. МОТИВАЦІЙНО- СЕМАНТИЧНА БАЗА ПРІЗВИСЬК

Прізвисько як різновид неофіційного найменування, несе в собі одночасно і лінгвістичну і екстралінгвістичну інформацію. Ця інформація допомагає виокремити людину в соціальному середовищі, дати їй певну характеристику, визначити її індивідуальні риси.

Найчастіше прізвиська виникають у відносно малих за кількістю населення селах, у робочих колективах, де люди постійно комунікують один з одним. Переважно прізвиська мають яскраво виражену мотивацію (неповторні риси зовнішності, характеру, звички, особливості поведінки, незвичайні ситуації та вчинки тощо)

Привласнення неофіційного найменування – складний і довготривалий процес, проте після його становлення, прізвисько стає незмінним. Дуже рідко можна помітити процес зміни прізвиська у особи, а навпаки, передавання його з покоління в покоління.

Прізвиськами вважаємо такі назви, які набуває особа в будь-який час від інших людей, що контактують з нею, відповідно до якоїсь особливої риси, випадку з життя, звичок тощо. Найголовніша мета цього процесу – виокремити людину з-поміж інших осіб.

Найважливішим та досі дискусійним залишилось питання класифікації прізвиськ. Як ми знаємо, неофіційні найменування передували прізвищем, тому розглянемо спроби мовознавців класифікувати антропоніми. М. Худаш пише, що він точності класифікацій «залежить не тільки економність, структурно-композиційна чіткість і раціональність дослідження, а і його ефективність та результативність». Тому класифікація досліджуваних найменувань повинна розглядатись в усіх можливих проявах, але не допускати фактів двозначності, невизначеності і суб'єктивізму. [65, с.101]

Безліч спроб ономастів дійти до єдиної класифікаційної схеми антропонімів, зокрема прізвищ поки безуспішні, проте всі вони дуже схожі між собою. П. Чучка визначає проблему класифікацій антропонімів в тому, що існують різні аспекти аналізу прізвищ: словотвірний, етимологічний, фонетико-морфологічний і лексико-семантичний і поєднання або просто змішування цих аспектів ономастами, викликає суперечності в питаннях класифікації та аналізу антропонімів. [70, с.273 - 274]

Так як кожен з аспектів має свої завдання, проблематику та особливості, то П. Чучка розглядає прізвища за кожним аспектом окремо : за семантикою, етимологією та словотвором. [70, с. 274] Також дослідник вбачає вагомим для аналізу прізвищ те, з чого постало кожне окреме прізвище, якою була його семантика, та які семантичні пласти лексики найчастіше стають основою прізвищ. [70, с.385]

Сучасні ономасти найчастіше аналізують найменування, офіційні чи неофіційні за двома аспектами: лексико-семантичними ознаками основ і за структурно-граматичними та словотвірними характеристиками.

П. Чучка ділить усі прізвища Закарпаття за семантикою основ на три категорії:

- 1) прізвища відіменні («прізвища, в основі яких лежать імена»);
- 2) прізвища відапелятивні («прізвища, в основі яких лежать апелятиви»);
- 3) прізвища відтопонімні («прізвища, в основі яких лежать топоніми»).

[70, с.388-389]

М. Худаш у праці «До питання класифікації прізвищевих назв XIV–XVIII ст.» поділяє прізвища на три основні групи найменувань:

- 1) апелятивні,
- 2) апелятивно-антропонімні
- 3) власне антропонімні.

[65, с.135-160]

Також варто розглянути класифікацію Ю.Редька. Дослідник поділяє прізвища за семантикою їх основ :

- 1) прізвища, утворені від особових імен
- 2) прізвища і топонімічні назви
- 3) прізвища, утворені за соціальною приналежністю або від назви постійного заняття
- 4) прізвища, утворені за індивідуальними ознаками перших носіїв

Та інші шляхи виникнення прізвищ. [42, с.9]

Опираючись на дослідження відомих ономастів, ми намагались укласти власну класифікацію, яка б допомогла впорядкувати зібраний нами фактичний матеріал, а саме 350 прізвищ :

- 1) Відантропонімні прізвища
- 2) Відапелятивні прізвища
- 3) Прізвища з подвійною мотивацією

2.1. Відантропонімні прізвища

Відантропонімні прізвища – це прізвища які утворені від власних назв. У народно-побутовій антропонімії сіл Підгородці та Сопіт активно функціонують відіменні прізвища, відпрізвищеві, прізвища за національною та етнічною належністю, прізвища, мотивовані іменами, прізвищами відомих осіб, персонажами мультфільмів, фільмів.

2.1.1. Власне відпрізвищеві прізвища. Це прізвища, утворені від прізвища носія. Прізвищами стають деривати від прізвища носія. Офіційне наймення людини слугує піддатливим матеріалом в уяві оточуючих і, перекручуючись, стає прізвищем. Звичка називати один одного на прізвище спричинила появу прізвищ. Спостерігається такий парадокс: колись прізвища

були підставою для творення прізвища, а тепер навпаки: багато прізвиськ – це перероблені прізвища.

Наприклад:

Бутя ← прізвище Бутим,

Джус ← прізвище Джуфер,

Зуля ← прізвище Зозулинець,

Кима ← прізвище Якимів,

Кіндер ← прізвище Кіндратишин (існує два варіанти творення даного прізвиська: за співзвучністю від прізвища, або від імені Кіндрат)

Савула ← прізвище Савуляк,

Цьоньо ← прізвище Цундер (дане прізвисько ймовірно утворилось від прізвища за співзвучністю, або ж за іншою версією словом «цьоньо» називали свійську тварину свинку)

Чірик ← прізвище Чирак.

Ця група налічує 9 прізвиськ. Бачимо, що не завжди визначення мотивації є однозначним, часом утворення прізвиська від прізвищ може супроводжуватись не тільки скороченнями, але й замінами корневих приголосних та голосних. Прізвиська Кіндер та Цьоньо можна віднести також до прізвиськ з подвійною мотивацією.

2.1.2. Андроніми. Андроніми – це прізвиська заміжніх жінок, утворені від імені чоловіка, його прізвища, прізвиська або навіть апелятивної особової назви. На Львівщині андроніми не вважають більшою мірою як прізвиська, а їх вживають на заміну імені, їх використовують і для звертання до жінки. П. Чучка при вивченні андронімів зараховує їх до родичівських прізвиськ та виділяє декілька словотвірних типів таких назв з суфіксами -их(а), -янк(а), -к(а), -ан'(а), -ул'(а), -ин(а), -ов(а), -овк(а), -а, -ын'(а). [75, с. 152-161]

Зафіксовано такі андроніми:

Адольфівна ← ім'я Адольф,
 Базьова ← прізвище Базьо
 Беркова ← прізвище Беркович,
 Василенчиха ← прізвище Василенко,
 Ворощучка ← прізвище Ворощук,
 Габейка ← прізвище Габей
 Друдзиха ← прізвище Друдзь,
 Жигалишина ← прізвище Жигало,
 Зидорова ← від імені Зидор,
 Івасина ← прізвище Івасинин
 Квасова ← прізвище Квас,
 Козачка ← прізвище Козак,
 Козилячка ← прізвище Козак (ймовірно, від співзвучності Козак – Козиляк,
 інша версія : Козиляк було прізвиськом чоловіка)
 Коничка ← прізвище Коник,
 Котиха ← прізвище Кіт,
 Кулиничка ← прізвище Кулинич,
 Лєвонова ← ім'я Леонід (можливо, утворились таким ланцюгом: Лєвонова
 ← Левон ← Леонід)
 Михасьова ← ім'я Михайло (послідовність творення Михасьова ← Михасьо
 ← Михайло)
 Паращичка ← прізвище Парашак,
 Пехова ← прізвище Пех,
 Романова ← ім'я Роман
 Романюкова ← прізвище Романюк,
 Рублиха ← прізвище Рубель,
 Цюциків ← від прізвища Цюцин,
 Явориха ← прізвище Явір,

Дана група є досить чисельною – 25 прізвищ. Найменування жінки за чоловіком є найбільш поширеним видом у розмові про третю особу. Ці прізвища здебільшого називають жінок середнього і навіть молодшого віку. Отож андроніми утворювались переважно за допомогою таких формантів, як: -их(а), -к(а), -ов(а), -ул'(а), -ан'(а), -ичк(а), -янк(а), -овк(а), -ишк(а), -ин(а).

2.1.3. Матроніми. Матроніми – вид антропоніма, який утворений за іменем, прізвищем чи прізвищем матері. В минулому матронімічні прізвища часто давались дітям неодружених жінок. Якщо жінка була відома та володіла значною владою, її нащадки могли спадкувати матронім, заснований на її імені. П.Чучка виділяє декілька основних причин творення матронімів : дитина виросла без батька (невідомий, або ж помер чи залишив дружину), мама була відома своєю професією, користувалась більшою популярністю серед населення, аніж її чоловік, дитина була позашлюбною, а також коли батько був «приймаком», тобто проживав у домі дружини [70, с.204].

Вишньовська ← дівоче прізвище матері Вишневська

Совтусова ← прізвище матері Совтус,

Шемелячка ← прізвище матері Шемеляк,

Жуня ← ім'я мами Євгенія (в даній місцевості ім'я Євгенія побутувало у варіанті Жуня)

Касючка ← ім'я матері Катерина (ймовірно творилось таким чином: Касючка ← Кася ← Катерина)

Тацина ← ім'я її мами Тетяна (скоріш за все творилось таким чином Тацина ← Таця ← Таня, Тетяна)

На відміну від андронімів, ця група є менш чисельною, і налічує 6 найменувань.

Отже, головним чином матроніми творяться за допомогою суфіксів, змінюються за співзвучністю або ж шляхом скорочення антропонімів. Перенесення

імені матері на дитину часто було зумовлене зовнішньою схожістю, рисами характеру, проте однією з найбільш вагомих причин творення матронімів була відсутність батька.

2.1.4. Патроніми. Патроніми – прізвиська за іменем, прізвищем чи прізвиськом батька. П.Чучка при дослідженні патронімів пише про те, приналежність лексеми до патронімів залежить не від того, кого називає ця лексема, а від того, за ким іменують денотата. [72, с.49-51]

Термін «патронім» найчастіше вживається в значенні ім'я по батькові, але в нашому випадку розглядаємо їх як прізвиська.

Ось наприклад :

Бобой ← прізвище батька Бобойда,

Вовчук ← прізвище батька Вовкунович,

Дем'ян ← прізвище батька Демків (за першою версією утворене за співзвучності, за другою – батько мав подвійне ім'я, другим було Дем'ян)

Рибенцьо ← прізвище батька Рубенко (можливо зміни відбулись за співзвучністю)

Суслов← прізвище батька Сусуловський,

Бартос ← ім'я батька Бартос,

Антон ← ім'я батька Антон

Гришік ← ім'я батька Гриць,

Львович ← ім'я батька Лев,

Льоня ← ім'я батька Леонід,

Максимець ← ім'я батька Максим,

Пабло – ім'я батька Павло

Зафіксовано 12 прізвиськ в даній групі. Рідко прізвисько повторювало ім'я батька без змін, а навпаки існувало в фонетично урізноманітнених словотвірних

варіантах. Найчастіше патроніми утворювались від прізвища батька, більшість із них має посесивну форму.

2.1.5. Пропатроніми. Пропатроніми – прізвиська за іменем, прізвищем, прізвиськом діда. Найчастіше дане перенесення існувало через зовнішню схожість внуків до діда, або ще часто бувало, коли внуки виростили біля діда.

Бінцик ← прізвище діда Бенцак,
 Грица ← прізвище діда Грицик,
 Груцей ← прізвище діда Грицик,
 Луцик ← прізвище діда Луцишин,
 Мельників ← прізвище діда Мельникович,
 Приймачок ← прізвище діда Приймак,
 Семковий ← прізвище діда Семко,
 Синяк ← прізвище діда Синявський,
 Собковий ← прізвище діда Собко,
 Цюпка ← прізвище діда Цюпак,
 Влексишин ← ім'я діда Олекса,
 Гаврилишин ← ім'я діда Гаврило,
 Кирилишин ← ім'я діда Кирило,
 Юзьова ← ім'я діда Йосип.

Усього 15 прізвиськ в даній групі. Пропатроніми утворюються так само, як і патроніми. Переважають творення від прізвища діда за допомогою суфіксів -ов, -чик, -ок, від імені – найчастіше суфікси –иш, -ин, -ов.

2.1.6. Проматроніми. Проматроніми – прізвиська за іменем, прізвищем, прізвиськом баби. П.Чучка при дослідженні проматронімів Закарпаття зауважує, що найчастіше вони утворюються за двох умов: якщо вихованням дитина займалась бабуся, або вони були схожі зовнішньо. [70, с.299]

Богунка ←прізвище баби Богенчук,

Габа ← прізвище баби Габрусь,

Костик← прізвище баби Костище,

Кубський ← прізвище баби Якубович,

Яцків ← прізвище баби Яців,

Касенька ← ім'я баби Катерина (утворювалось поетапно Касенька ←Кася ← Катя ←Катерина, оскільки ім'я Катерина дуже часто повторювалось в селі, то побутували різні його варіації)

Марусина ← ім'я баби Марія (творення схоже на попереднє прізвисько: Марусина ← Маруся ←Марія)

Парандуля ← ім'я баби Параскевія (одне з прізвиस्क, творення якого дуже важко відтворити, можливо за такою послідовністю Парандуля ← Параска ← Параскевія)

Текличин ← ім'я баби Текля.

Дана група налічує 9 прізвиस्क. Творення проматронімів схожі на матроніми, найчастіше від варіацій імені баби. Для іменування внуків чи правнуків використовуються суфікси: -ок, -ик, -их, -ечк.

На території Львівської області, а саме досліджуваних нами сіл, пропатроніми і проматроніми зустрічаються так само часто, як і патроніми чи матроніми. Ймовірно причиною цьому були міграційні процеси, коли батьки виїжджали на заробітки, а діти залишались поруч з бабусею чи дідусем.

2.1.7. Відіменні прізвиська. Відіменні прізвиська – це найменування, утворені від імені носія. При дослідженні відіменних прізвищ, Ю.К. Редько пише про те, що прізвища рідко утворювались від імен, але до появи прізвищ виникла потреба розрізняти людей з однаковими іменами, тому різні варіанти одного імені ставали основою прізвища. [39, с.34-35]. Це є також і одна із причин виникнення відіменних прізвиस्क.

От наприклад:

Борік ← ім'я Борис,

Воха ← ім'я Володимир (утворилось за співзвучністю зі зменшеною формою імені Володимир – Вова)

Зонця ← від імені Софія (Зонця ← Зоня ← Софія)

Катра ← ім'я Катерина,

Лавер ← ім'я Лаврентій,

Митруньо ← ім'я Дмитро,

Наташа ← ім'я Наталія,

Сашок ← ім'я Олександр,

Сташка ← ім'я Євстахія,

Сява ← ім'я Ярослав,

Цьопка ← ім'я Степанія (ймовірно утворилось від зменшено – пестливої форми імені Степанія – Стьопка)

Штефуньо ← ім'я Степан (ім'я Степан було українським варіантом німецького імені Штефан (Stefan)

Юзефка ← від імені Осипа,

Юрек ← ім'я Юрій.

В цій групі 14 прізвицьк. Аналіз відіменних прізвицьк свідчить про те що імена від яких творилися особові найменування, були чоловічі та жіночі церковні імена. Відіменні прізвицька утворювалось як від повного імені, так і від зменшених їх форм.

2.1.8. Прізвицька за національною чи етнічною належністю. Основною причиною виникнення даного пласту прізвицьк було переселення з однієї території на іншу. Це прізвицько присвоювалось або людині яка переселилась, або ж вона народилась тут, а її сім'я чи родичі були уродженці іншого краю.

Булан (його батьки були переселенці з Казахстану),

Жидик (має єврейське походження)
 Заграничний (має польське походження),
 Італійка (бабуся має італійське походження),
 Кацап (має російське походження),
 Москаль (дід мав російське походження),
 Німчик (мав німецьке коріння) ,
 Поляк (його мама мала польське коріння),

Ця група налічує 11 найменувань. Часто ці прізвиська були негативно забарвлені, як от: Жидик, Кацап, Москаль, тому часто носії прізвиська навіть не здогадувались про його існування.

2.1.9. Прізвиська, які утворені від персонажів мультфільмів, фільмів, імен та прізвищ відомих людей. Такі перенесення найчастіше були за зовнішньою схожістю з персонажем. Рідше це були вчинки героя, або ж риси його характеру.

Афоня – схожий на головного героя фільму «Афоня»,
 Бейжа – схожа на головну героїню фільму Донна Бейжа,
 Бейло – схожий на відомого футболіста Джастіна Бейло,
 Бруно – вивчав філософію, тому його порівнювали з філософом Джордано Бруно,
 Будулай – схожий на головного героя фільму «Будулай»,
 Віцин – схожий на актора Георгія Віцина,
 Гітлер – зовнішньо схожий на політика Адольфа Гітлера,
 Коцький – схожий на героя мультфільму «Пан Коцький»,
 Мао Цзедун – схожий на політика Мао Цзедуна,
 Матільда – схожа на кішку з мультфільму «Карлсон» ,
 Менделєєв – схожий на відомого хіміка Дмитра Менделєєва,
 Нікулін – схожий на відомого актора Юрія Нікулін,

Папазян - схожий на актора Ваграма Папазяна,

Портос – схожий на героя фільму «Три мушкетери»,

Сабіна – схожа на акторку Сабіну Азему,

Умка – порівнюють з героєм мультфільму «Умка».

Дана група налічує 16 прізвищ.

Серед виокремлених відантропонімних назв найпродуктивнішими є прізвища, утворені від прізвищ та власних імен людей. Також можуть утворюватись від офіційних антропонімів батька, матері, дідуся та бабусі. Не менш чисельними є групи прізвищ, утворених за національною належністю особи чи її схожістю з персонажем фільмів, мультфільмів або відомих людей. Трапляється, що найменування виникають на основі подвійної номінації. Так як офіційний антропонім констатований сіл не такий чисельний, то неофіційні антропоніми слугували одним із способів виокремлення людини в суспільстві. Наявність давніх іменувань збагачує антропонімну систему конкретного населеного пункту, відантропонімні найменування виступають специфічним та невід'ємним елементом сільського антропонімікону.

2.2. Відапелятивні прізвища

Відапелятивні прізвища – найчисельніша група прізвищ. Ця група об'єднує прізвища, основою виникнення яких є назви предметів, професій, кольорів, рослин, овочів/фруктів, продуктів харчування, частин тіла людини, прізвища, які формуються на основі індивідуальних зовнішніх особливостей або рис характеру.

Відапелятивні прізвища у свою чергу поділяємо на :

- прізвища за зовнішніми ознаками носія, його фізичними
- особливостями
- за рисами характеру, поведінкою, вчинками іменованого

- за родом діяльності, професійною спрямованістю особи
- за особливостями мовлення носія
- за місцем проживання

2.2.1. Прізвиська за зовнішніми ознаками носія, його фізичними особливостями. Ю. Редько наголошує на тому, що особиста ознака завжди виділяла людина з-поміж її оточення. Вона могла нести як позитивний, так і негативний відмінок, часто насмішкуватий характер. [39, с. 39].

Апетитна – жінка з надмірною вагою,

Арнольд – фізично сильний чоловік,

Барбі – її вроду порівнювали з лялькою Barbie,

Батончик – високий і худий (порівнювали з видом хлібобулочного виробу – батоном)

Березовий – стрункий і високий, як дерево береза,

Білий – мав дуже світле волосся,

Бомба – чоловік з надмірною вагою (через схожість з формою одного з видів зброї – бомбою),

Варгатий – мав великі губи (губи називали ще варгами),

Ведмідь – високий та широкоплечий,

Вербіцька – висока і струнка, як дерево верба.

Грім – мав дуже суворий погляд, (основою стало атмосферне явище з гучним звуком)

Грушка – фігура схожу на грушу,

Дрищ – худорлявий чоловік,

Жирафа – висока і з довгою шиєю,

Верблюду – мав горб на спині,

Капразий – часто мав гнійні очі,

Китаєць – мав вузькі очі,

- Клаповухий* – мав великі відстовбурчені вуха,
Копиця – мала фігуру, схожу на копицю сіна,
Копчений – мав смугляву шкіру (від процесу копчення)
Кривоцяць – кривав на ногу, а його ім'я було Яків
Кубік – мав широкі плечі, фігура нагадувала геометричну фігуру куб
Кульгавий – кривав на ногу,
Купинка – маленький ріст, схожа на купину (низький і широкий кущ),
Лапчиха – наносила занадто яскравий макіяж (Лапчихою називали неохайну людину, яка не слідкувала за собою та зовнішнім виглядом)
Мишка – дівчина маленького зросту, як миша
Обрубанець – чоловік маленького зросту, (обрубанцем називали короткий пеньок від зрубаного дерева)
Оса – був дуже спритний,
Пешка – мав слабку фізичну підготовку, тому порівнювали з фігурою в шахматах
Глухар – чоловік, який погано чув,
Партак – ненавмисно псував речі, (ймовірно від слова портити)
Пончик – мав надмірну вагу (порівнювали з солодким виробом з тіста – пончиком)
Пузатий – мав великий живіт (пузо – те саме, що живіт)
Пуляля – була дуже красива, як лялька,
Пулян – мав незвичайно великі очі, (пультки – те саме, що очі, діалектна форма)
Пух – мав світле волосся,
Рижя – має руде волосся,
Рижак – мав листовиння на обличчі,
Сліпець – ходив у широких окулярах, мав проблеми з зором.

Солобучка – мала великі щоки, і називали солодка як булочка (ймовірно утворилось складенням двох основ)

Хом'як – в нього були великі щоки, порівнювали з хом'яком

Хрущ – стрункий і високий,

Цап – мав коротку бороду, як в цапа

Циган – мав темну шкіру обличчя,

Ціпочка – маленького зросту, (ймовірно від слова ціпля – те саме, що курча)

Чубата – мала довгу чілку, (чуб – те саме, що чілка)

Шланг – високий і худий,

Штахета – високий і худий (нагадував вертикальну планку з огорожі)

Ця група налічує 54 прізвиська. Прізвиська, мотивовані зовнішньою ознакою носія – найпоширеніший вид індивідуальних неофіційних найменувань. Найчастіше для творення прізвиськ використовують фізичні вади: поганий зір, вада слуху чи зору, індивідуальні особливості частин тіла: форма голови, величина і розмір вух, очей, особливості кольору волосся чи зачіски, зріст та будова тіла.

2.2.2. Прізвиська, мотивовані рисами характеру, поведінкою, вчинками та інтелектуальними здібностями особи. Важливою є група неофіційних антропонімів, що передають внутрішні особливості людини. Такі одиниці виражають внутрішні особливості людини, її інтелектуальні здібності, а також ставлення до праці, людей і до самої себе:

Адідас – часто носив спортивний костюм фірми Adidas,

Бакс – гроші називав «баксами»,

Бариня – вважали її високомірною, як бариня,

Безик - любив грати карточну гру «Безик», назва якої лягла в основу прізвиська,

Блаженна – дуже співчутлива людина,

Босак – полюбляє ходити босоніж,

Веселий – завжди посміхається, в доброму гуморі,
Вишибайло – часто хуліганів, забіяка,
Вуж – хитра людина,
Газдинька – любила готувати,
Гаратайло – часто вступав у бійку,
Гартованець – був на війні і казали, що став загартований,
Глайда – надто багато говорив, (глайдати – те саме, що говорити)
Заєць – дуже переляканий, всього боїться,
Закочений – коли злився, закочував очі,
Клюцка – добре вмів готувати страву під назвою «кльоцки»,
Козут – агресивна людина, часто вступав у конфлікти,
Командьорша – людина, яка любить всім керувати,
Корінець – корінний житель села,
Лис – був дуже хитрим,
Лопатійка – надто багато говорить, (лопотіти – говорити незрозуміло, дуже швидко)

Лукавий – часто обманював людей,
Мантячка – готувала страву «манти»,
Мультік – маленьким любив дивитись мультфільми,
Назойливий – всім нав'язував свою думку,
Нюня – був дуже вразливий, сентиментальний,
Папіросик – дуже багато курив (папіроси – те саме, що сигарети)
Пляцкова - казала, що її улюблене заняття пекти «пляцки»,
Панчоха – носила обтягуючі панчіхи
Псек – мав багато собак (пес – те саме, що собака)
Сиротючка - маленька залишилась сиротою,
Слюнявий – мимовільно пускав слюну,
Солонючка– завжди пересолювала їжу, коли готувала,

Трепко – надто багато говорив, (від вислову тріпати язиком – говорити щось недоречне)

Трусова – дуже боязка, перелякана, (трус – те саме, що боягуз)

Фейрі – любить мити посуд,

Фігарний - регулярно наголошував на своїй вроді, (ймовірно до слова гарний додано частину – фі)

Хам – людина невихована, безтактовна,

Хапка – брав все без дозволу, від слова хапати

Хіха – дуже багато сміялась, завжди в піднесеному настрою,

Циклон – дуже часто говорив про погоду,

Цитрамон – скупляв багато таблеток,

Дзига – улюблена іграшка в дитинстві була дзига

Дана група налічує 39 одиниць. Ці прізвиська виражають внутрішні особливості людини, її ставлення до людей. В основі цієї мотиваційної бази можна виокремити такі лексеми, які вказують як на позитивні риси характеру як-от: доброту, милосердя, спокій, доброзичливість, відвертість, так і негативні: підступність, брехливість, надокучливість, злість.

2.2.3. Прізвиська, мотивовані професією чи родом діяльності людини.

Часто такі прізвиська ставали спадковими, і були пов'язані з тим що професії передавались з покоління в покоління.

Бандурка – грав на бандурі,

Баська – плів вінки з верби, яку в селі називають баська,

Бич - був фірманом і бив коня бичем,

Боцман – моряк, ходив у море,

Буца – був футболістом, від слова буци,

Броллер – розводив курей – бройлерів на продаж,

Ветеринар - дід за професією був ветеринаром,

Вихованок – вчитель початкових класів,
Війтів – його батько був головою села, війтом.
Вішта – його батько був фірманом,
Газдиня – була кухаркою на весіллях,
Газенко - працював на машині марки «Газель»,
Глобус – працював вчителем географії,
Городник – займався вирощуванням пшениці,
Десант – служив танковим десантом,
Дриль – має господарський магазин з інструментами,
Дринь – грав на гітарі, від слова дринькати, бренькати,
Дудишина - грала на дудочці,
Електрик – батько був електриком за професією,
Баранець – чоловік, який тримав стадо баранів,
Зоотехнічка – займалась розведенням корів,
Зубрицька – була стоматологом за професією,
Кавалерист – був військовослужбовцем у кавалерії
Калатало – грав на музичному інструменті калаталі (називали ще колотушка),
Кісишин – підробляв косарем (від слова коса, косити)
Ксьондзовий – був священником, від слова ксьондз
Куна – ловив куниць, і продав їх шкуру
Курочка – розводила курей,
Лягавий – працював у поліції (лягавий – те саме, що поліцейський)
Марина – був рибак, від назви риби морена,
Моряк – був моряком,
Піп – дід був священником,
Полковник – був полковником поліції,
Полупанець – виготовляв сани, які називались полупанці,

Прокурор – працював у прокуратурі,
Прополіс – займався бортництвом,
Рашиль – займався виготовленням напильників,
Рубайланц – коваль по залізу (ймовірно утворилось від двох слів – рубати і ланцюг)

Рурка - гонив самогон, а його частина називалась рурка.

Руска – була вчителем російської мови (руска – те саме, що російська)

Спортсменка – була вчителем фізкультури,

Фуксова - вирощувала в себе фуксії,

Футболь – любив грати футбол,

Хімік – був вчителем хімії,

Хімічка – була вчителем хімії.

В цій групі 45 прізвиськ. Вона охоплює широкий діапазон ознак. З'ясування кожного мотиву потребує детального семантичного або логічного аналізу. Частина прізвиськ має безпосередню вказівку на ознаку за вподобанням. Можна помітити, що прізвиська утворювались не тільки назви професії, а й її компонентів, або ж предметів, які співвідносились з певним родом діяльності.

2.2.4. Прізвиська, мотивовані особливостями мовлення носія. Ці прізвиська були зумовлені дефектами мовлення, специфіці манери спілкування, але найчастіше недоречно чи неправильно вжитими словами, вживанням слів-паразитів.

Бурко – завжди був незадоволений, бурчав,

Гоя – не вимовляв всіх літер, на гора казав «гоя»,

Ара – часто повторює слова, як попугай,

Квічка – замість слова квочка, вимовляла «квічка»,

Лопатійка – надто багато говорить,

Лясь – не вимовляв слова «раз» ,

Медолька – називав помідори, солодкими як мед,
Омчик – неправильно вимовляв своє ім'я Роман – Ромчик
Пищавка – мала дуже тоненький голос,
Піньонз - на гроші казав «піньонзи» (пеньонзи – те саме, що гроші)
Пія– казала що вона «зіпріла» але не вимовляла декількох букв,
Сяка – маленькою не могла вимовити ім'я Славка,
Француз – особливістю його мовлення є те, що він картавить,
Червений – неправильно вимовляв слово «червоний»,
Бараболька – картоплю називав «бараболька» .

Дана група налічує 14 прізвиськ. Найвиразнішими ознаками цієї групи є дефекти мовлення або вживання окремих слів, темп мовлення та тембр голосу. Ці прізвиська можуть супроводжувати людину з дитячого або юнацького віку, коли дитина тільки вчиться розмовляти. Вони є унікальними, дуже рідко можна зустріти ще одне таке саме.

2.2.5. Прізвиська, мотивовані місцем проживання людини чи територіальною приналежністю. Місце проживання денотата відображено у прізвиськах, що передають назву вулиці або частини села, а також розміщення будинку згідно з усіма іншими. Також основою могло слугувати тимчасове перебування носія на різних територіях.

Горя – його будинок знаходиться на схилі гори,
Гукманець - хата була розташована на хуторі Гукман,
Гукманова - хата була розташована на хуторі Гукман,
Дичка – біля хати росла дика яблуня,
Дубишка – будинок знаходиться біля дубового лісу,
Задубійова – хата була за високими дубами,
З-гірок – хата була на високій гірці,
З-межихащів – хата була між високими кущами,

Із-закруга – хата стояла на острівці, схожий на круг,
Із-зрубани – хата стоїть біля ділянки вирубаного лісу,
Кучка – родина жила в маленькій хаті, в тісноті, в купці,
Рибка – її хата була близько води,
Студений – біля хати мав криницю, в якій була дуже холодна вода,
Хвоя – біля хати росло багато ялинок,
Крушецький – походив з села Крушельниця,
Мадярка – походила із Закарпатської області,
Чипнівська – вона походила з села Чипнів.
Псяк – його родина походила з села Псяк в Татарстані
Сибірчак – її родина була вивезений на Сибір

Ця група налічує 17 прізвиськ. Вирізняти людина за місцем її проживання завжди було зручним способом ідентифікації. Ю. Редько в праці «Сучасні українські прізвища» називає «другим основним джерелом» виникнення українських родових прізвищ «походження або місце попереднього проживання основоположника роду» [42, с. 23]

2.3. Прізвиська із затемненою мотивацією

У незначній кількості прізвиськ мешканців сіл Сопіт та Підгородці Стрийського району Львівської області, ми не змогли виявити мотивів номінації. При опитуванні респондентів, вони або ж не можуть згадати, або не в змозі пояснити мотиви номінації. Проте до декількох з них можна висловити теорії їх утворення :

Болясова – суфікс –ов вказує на те, що це відантропнічне прізвисько.

Калічка – за однією з версій, носій прізвиська мав проблеми з ногою, за іншою – похідне від слова калічка, те саме що глива (можливо часто ходив на гриби)

Кандурка – можливо, від запозиченого слова кандурка, яке позначало довге плаття – національний одяг східних країн.

Капчучка – можна припустити, що це відантропонімне прізвисько, від прізвища Капчук

Магальяска – схоже на відантропонімне прізвисько, суфікс –к (а) вказує на творення від прізвища Магальяс

Погодюк – можливо відпрізвищеве прізвисько

Радякова – суфікс –ов вказує на те, що це відантропонімне прізвисько, ймовірно утворене від прізвища одного з родичів Радяк

Циліндричка – ймовірно, походить від слова циліндричка – те саме, що шестерня до машини, можливо, носій за професією був механіком, займався ремонтом автомобілей.

Цюпейка – швидше за все, утворене від прізвища Цюпей, можна припустити що це андронім.

Мошко – можливо, тому, що він був скупий, як жид (Мошко – єврейське ім'я), або здрібніле особове ім'я від Мойсей

Шкурак – ймовірно, це відпрізвищеве прізвисько, або похідне від слова шкура (те саме, що шкіра)

Гісьо – здрібніле від Гісь – від вигуку гісь, яким женуть овець

Дунцьо – можливо, від особового імені Федунцьо (здрібніле від Федір)

Казан – ймовірно, похідне від казан (посуд для приготування їжі на вогні)

Кільчик – від слова кілько (діал. скільки)

Лободова – ймовірно, від прізвища Лободов

Лулак – можливо, від особового імені Лула(Лола)

Лумпик – можливо, від імені Лумп (запозичене)

Пердолінка – ймовірно, від запозиченого прізвища Пердолін

Поясник – скоріш за все, походить від слова поясний(той, що на поясі)

Пуньо – похідне від слова пунь

Рапак – похідне від слова рапак (птах, те саме що деркач)

Сайдун – відіменне прізвисько (від Сайда)

Сайок – відіменне прізвисько (від Ісай)

Тедрачка – можливо, від прізвища чоловіка Тедрак

Терка – скоріш за все, від слова терка

Тутик – від прислівника тут, тута

Цвайганькало – ймовірно, від словоскладання Цвай(з німецької –два) +

Ганькало

Цюцяч – ймовірно, від цюця (дитяче собака, цюценя)

Чіпак – можливо, від слова чіпати

Абрум, Бадро, Бем, Герожжіні, Душман, Занера, , Місесін, Мургіс, Пенетрик, Путик, Шкрум – це група прізвиस्क, мотиви яких віднайти не вдалося.

Отож, ця група не є надто чисельною, до декількох позицій можна висловити свої припущення, інші ж залишаються змістовно ненаповнені. Неофіційний антропонімікон с. Підгородці та с. Сопіт Стрийського району Львівської області вражає нас своєю лексико–семантичною різноманітністю.

За характером лексичної бази серед індивідуальних прізвиस्क ми виділяємо відапелятивні, відантропонімні та невмотивовані. Вагому частину досліджуваного антропонімікону складають одиниці, що походять від власного імені або прізвища. Серед прізвиस्क іменного творення виокремлюються одиниці, що вказують на родичівські зв'язки людини, зокрема: андроніми, патроніми, пропатроніми, матроніми та проматроніми. Відапелятивні становлять 49 % від загальної кількості онімів, відантропонімні – 37 %, невмотивовані (або з подвійною мотивацією) – 14%. Можна сказати, що на території досліджуваних сіл прізвиська утворюються частіше від загальних назв, ніж особових імен. Проаналізувавши мотиви номінацій індивідуальних прізвиस्क ми визначили такі мотиви номінації : зовнішні ознаки; риси характеру носія, особливості поведінки; звички, вподобання, певні життєві

ситуації; професія, сфера діяльності; особливості мовлення; місце проживання; національна та соціальна належність; а також власне ім'я та прізвище людини

РОЗДІЛ III. СТРУКТУРНИЙ АНАЛІЗ ПРИЗВИСК

Одним із найважливіших етапів аналізу неофіційних антропонімів є визначення його їх словотвірної структури. В історії українського мовознавства значна кількість дослідників намагались описати словотвірну структуру прізвиськ на основі матеріалів вибраних регіонів. Такі мовознавці як Г. Аркушин в праці «Іменний словотвір західнополіського говору» [4] та Д.Бучко в працях «Способи творення українських прізвищ (морфологічний спосіб)» [11] та «Способи творення українських прізвищ (семантичний спосіб)» [12] переважно розглядали словотвір прізвиськ за двома найчисельнішими способами – лексико–семантичним та морфологічним. Однак при аналізі прізвиськ, можна зрозуміти, що поряд з ними існує ще ряд способів творення прізвиськ, такі як лексико-синтаксичний, спосіб фонетичної модифікації та інші.

3.1. Лексико-семантичний спосіб творення прізвиськ

Лексико-семантичний спосіб словотвору – це різновид неморфологічного способу деривації, переосмислення значення слова без зміни його морфемного складу шляхом лексичної метонімізації, конденсації, метафоризації, а також трансонімізації [49, с.111]. Лексико-семантичний спосіб творення прізвиськ найчастіше визначається такими способами як: трансонімізація та перехід лексем семантико-граматичних категорій до власних назв. Ю. Редько при вивченні лексико-семантичного способу творення прізвищ звертає увагу на те, що важливо визначити які власні чи загальні назви ставали індивідуальними особовими назва, котрі з них використовувались часто, а котрі рідше [42, с. 96].

3.1.1. Трансонімізація як спосіб творення неофіційних антропонімів. Між різними словами у системі власних назв зафіксовано явище внутрішніх взаємопереходів. Це своєрідний спосіб утворення нових найменувань від власних назв. У мовознавстві він отримав назву трансонімізація. [24, с. 281]. Цей спосіб досить поширений у галузі неофіційних антропонімів. Мовознавці підкреслюють, що за умови творення однією власної назви від іншої, то маємо два цілком різні слова, з різним змістовим наповненням.

Н.Шульська при дослідженні неофіційних антропонімів виокремлює такі механізми трансонімізації :

- використання власних особових імен;
- використання прізвищ
- використання імен, прізвищ відомих осіб, кіно-, мультгероїв;
- використання топонімів;
- використання зоонімів [78, с. 149 – 150].

На основі зібраного матеріалу та опираючись на дослідження мовознавців виділено прізвиська, утворені шляхом трансонімізації, в основі мотивації яких лежать:

а) прізвища чи імена відомих людей, науковців, політичних діячів, героїв мультфільмів чи фільмів:

Такі прізвиська є досить поширеними, їх можна зустріти також в інших населених пунктах. Така повторюваність зумовлена їхньою популярністю. Завдяки високій експресивності власних назв вони ставали основою прізвиськ без структурних змін.

Арнольд ← від антропоніма Арнольд Шварценеггер

Афоня ← від антропоніма Афоня

Бейжа ← від антропоніма Донна Бейжа

Бейло ← від антропоніма Джастін Бейло

Бруно ← від антропоніма Джордано Бруно

Будулай ← від антропоніма Будулай Романов
Віцин ← від антропоніма Георгій Віцин
Гітлер ← від антропоніма Адольф Гітлер
Коцький ← від антропоніма Пан Коцький
Мао Цзедун ← від антропоніма Мао Цзедуна
Матільда ← від антропоніма Матільда
Менделєєв ← від антропоніма Дмитро Менделєв,
Нікулін ← від антропоніма Юрій Нікулін
Папазян ← від антропоніма Ваграм Папазян
Портос ← від антропоніма Портос
Сабіна ← від антропоніма Сабіна Азема
Умка ← від антропоніма Умка
Барбі ← від антропоніма Барбі

б) власні імена носіїв:

Поширеним у творенні прізвиськ Львівщини було творення від імені в згрубілій, зменшено-пестивій або формі скорочення власного імені. Часто причиною цьому ставала потреба в ідентифікації людей з однаковими іменами.

В даній групі виділяємо також дві підгрупи:

- Оніми, утворені шляхом деформації слів, найчастіше через дефекти чи особливості мовлення:

Сяка ← від особового імені Ярослава

Омчик ← від особового імені Роман

- Оніми, в основі яких лежить варіант імені носія:

Борік ← від особового імені Борис,

Воха ← від особового імені Володимир,

Зонця ← від особового імені Софія,

Катра ← від особового імені Катерина,

Лавер ← від особового імені Лаврентій,

Митруньо ← від особового імені Дмитро,
Наташа ← від особового імені Наталія,
Сашок ← від особового імені Олександр,
Сташка ← від особового імені Євстахія,
Сява ← від особового імені Ярослав,
Цьопка ← від особового імені Степанія,
Штефуньо ← від особового імені Степан,
Юзефка ← від особового імені Осипа,
Юрек ← від особового імені Юрій
Льоня ← від особового імені Леонід
Мошко ← від особового імені Мойсей

Ця група відображає закріплення у функції прізвиська незвичної форми офіційного імені носія, яке фонетично перекликається з офіційним, часто є його усіченою формою та супроводжується глибокою фонетичною модифікацією.

в) імена батьків або родичів:

Антон ← від особового імені Антон
Бартос ← від особового імені Бартос

г) топоніми:

Булан ← від ойконіма Булан
Псяк ← від ойконіма Псяк

д) інші власні назви

Адідас ← від назви фірми спортивного одягу «Adidas»
Фейрі ← від марки засобу для миття посуду «Fairgy»
Цитрамон ← від назви таблеток «Цитрамон»

Трансонімізація як процес не є повним механізмом перенесення. Вона тільки узагальнює факт повторного використання власного імені в іншій ідентифікаційній здатності. Часто основою механізму перенесення є яскраво виражена метафора переважно за зовнішньою схожістю.

Отож, трансонімізація – це процес перенесення існуючого антропоніма, рідше – оніма, на інший антропонім і здійснюється на основі схожості, часто є метафоричним. Ю. О. Карпенко пише, що «трансонімізація є найпоширенішим, масовим різновидом застосування лексико-семантичного способу словотвору» [20, с. 36]

3.1.2. Прізвиська, утворені шляхом онімізації апелєтивів. Онімізація – це перенесення значення апелєтива на прізвисько. Онімізація є одним із найдавніших способів творення антропонімів.

О.Антонюк виділяє дві стадії онімізації: перша – слово у звертанні використовується частіше за ім'я, друга – слово як ідентифікатор особи виходить за межі певної мікрогрупи і стає неофіційним іменуванням особи. [1, с. 27]. Завдяки переосмисленню речей, які нас оточують, природних чи суспільних явищ загальні назви виконували функцію прізвиськ, а згодом могли трансформуватись в імена та прізвища. Найчастіше онімізація апелєтивів відбувалась на основі метафоричних чи метонімічних перенесень. Далі розглянемо основні типи перенесень апелєтивів:

- Перенесення з назв тварин, птахів, риб, комах:

Ведмідь ← від апелєтива «ведмідь»

Жирафа ← від апелєтива «жирафа»

Верблюд ← від апелєтива «верблюд»

Мишка ← від апелєтива «миша»

Оса ← від апелєтива «оса»

Глухар ← від апелєтива «глухар»

Хом'як ← від апелєтива «хом'як»

Хрущ ← від апелєтива «хрущ»

Цап ← від апелятива «цап»

Вуж ← від апелятива «вуж»

Заєць ← від апелятива «заєць»

Когут ← від апелятива «когут»

Лис ← від апелятива «лис»

Псек ← від апелятива «пес» (множина - пси)

Броллер ← від апелятива «бройлер»

Ара ← від апелятива «ара»

Рибка ← від апелятива «риба»

Рапак ← від апелятива «рапак»(те саме, що деркач)

Курочка← від апелятива «курочка»(те саме, що курка)

➤ Перенесення з назв індивідуальних ознак:

Сліпець ← від апелятива «сліпець»

Нюня ← від апелятива «нюня» (те саме, що плакса)

Босак ← від апелятива «босак»

Газдинька← від апелятива «газдинька»

➤ Перенесення з назв рослин або їх частин

Корінець ← від апелятива «корінець»

Калічка ← від апелятива «калічка» (те саме, що гриб)

➤ Перенесення з назв матеріалів та речовин:

Пух ← від апелятива «пух»

Штахета ← від апелятива «штахета»

Прополіс ← від апелятива «прополіс»

Папіросик ← від апелятива «папіросик»

➤ Перенесення з назв дерев,кущів:

Грушка ← від апелятива «грушка»

Купинка ← від апелятива «купинка»

Баська ← від апелятива «баська» (те саме, що верба)

Дичка ← від апелятива «дичка»

Хвоя ← від апелятива «хвоя»

➤ Перенесення з назв сільськогосподарських культур, або зв'язаних з сільським господарством:

Копиця ← від апелятива «копиця»

Бараболька ← від апелятива «бараболька»

Кучка ← від апелятива «кучка»(те саме, що куча)

➤ Перенесення з назв професій, занять:

Боцман ← від апелятива «боцман»

Ветеринар ← від апелятива «ветеринар»

Газдиня ← від апелятива «газдиня»

Городник ← від апелятива «городник»

Електрик ← від апелятива «електрик»

Моряк ← від апелятива «моряк»

Піп ← від апелятива «піп» (те саме, що священник)

- Перенесення з назв посад, або пов'язаних зі службою, чи соціальною приналежністю:

Бариня ← від апелятива «бариня»

Десант ← від апелятива «десант»

Кавалерист ← від апелятива «кавалерист»

Полковник ← від апелятива «полковник»

Прокурор ← від апелятива «прокурор»

- Перенесення за національністю:

Китаєць ← від апелятива «китаєць»

Циган ← від апелятива «циган»

Француз ← від апелятива «француз»

Мадярка ← від апелятива «мадярка»

Жидик ← від апелятива «жидик» (те саме, що єврей)

Італійка ← від апелятива «італійка»

Кацап ← від апелятива «кацап» (зневажливе від росіянин)

Москаль ← від апелятива «москаль» (те саме, що росіянин)

Поляк ← від апелятива «поляк»

- Перенесення з назв частин різного приладдя, знарядь праці :

Шланг ← від апелятива «шланг»

Бич ← від апелятива «бич»

Глобус ← від апелятива «глобус»

Дриль ← від апелятива «дриль»

Рашипіль ← від апелятива «рашпіль»

Рурка ← від апелятива «рурка»

Циліндричка ← від апелятива «циліндричка»

Казан ← від апелятива «казан»

Пуньо ← від апелятива «пунь»

Терка ← від апелятива «терка»

➤ Перенесення з назв грошей:

Бакс ← від апелятива «бакс» (те саме, що долар)

Піньонз ← від апелятива «піньонзи» (запозичення з польського, те саме, що гроші)

➤ Перенесення з назв страв, їжі:

Пончик ← від апелятива «пончик»

Клюцка ← від апелятива «кльоцки»

Батончик ← від апелятива «батончик»

➤ Перенесення з назв одяжі :

Панчоха ← від апелятива «панчоха»

Буца ← від апелятива «буца» (мн. буци)

Кандурка ← від апелятива «кандурка» (те саме, що сукня)

➤ Перенесення з назв розваг, іграшок :

Пешка ← від апелятива «пешак»

Безик ← від апелятива «безик» (назва гри в карти)

Вишибайло ← від апелятива «вишибайло»

Дзига ← від апелятива «дзига»

Футболь ← від апелятива «футболь»

- Перенесення з назв музичних інструментів:

Бандурка ← від апелятива «бандурка»

Калатало ← від апелятива «калатало» (те саме, що колотушка)

- Перенесення з назв зброї:

Бомба ← від апелятива «бомба»

- Перенесення з назв явищ природи :

Грім ← від апелятива «грім»

Циклон ← від апелятива «циклон»

Прізвиська, утворені шляхом онімізації апелятивів, дуже різносторонні. Ці перенесення головно мотивовані схожими зовнішніми чи внутрішніми ознаками. У більшості випадків вони є безпосередніми. Прізвиська, співвідносні з назвами знарядь праці, страв, одягу, музичних інструментів можуть багато розповісти про духовне та матеріальне життя народу навіть в той період, коли не існувало ще офіційних антропонімів. [42, с. 96]

Отже, до лексико-семантичного способу творення належать трансонімізації та онімізації апелятивів

3.2. Морфологічний спосіб творення прізвиськ

Морфологічний спосіб – творення онімів за допомогою онімотворчих формантів, насамперед суфіксів, префіксів. Традиційно серед неофіційного антропонімікону більшість онімів утворені морфологічним способом. Серед них

найчастіше це прізвиська утворені суфіксальним, префіксальним, суфіксально-префіксальним способом творення, флективним та нульовою суфіксацією. Також окремо виділяємо творення прізвиськ за допомогою фонетичних модифікацій. [49, с. 123-124]

3.2.1. Суфіксальний спосіб творення. Прізвиська, утворені за допомогою суфіксів, є найчисельнішими. Ю.Редько при дослідженні суфіксального способу творення виділяє декілька основних семантичних груп суфіксів: до першої групи належать патро- і матронімічні суфікси, до другої – суфікси, що вказують на походження з певної місцевості чи території, третю групу складають суфікси, які надають емоційного забарвлення (згрубілі чи зменшені суфікси), четверту групу становлять суфікси, які виражають атрибутивність, а п'ята – це суфікси зі значенням дійової особи [42, с. 103]

- Прізвиська, утворені за допомогою суфіксів від антропонімів:

Адольфівна ← Адольф + суфікс –івн(а)

Базьова ← Базьо + суфікс –в(а)

Богунка ← Богун + суфікс –к(а)

Болясова ← Боляс + суфікс –ов(а)

Василенчиха ← Василенк(о) + суфікс –их(а)

Вишньовська ← Вишн(ев)ська заміна суфікса на –ов

Влексишин ← Олексиха + суфікс –ин

Влексишин ← Олексиха + суфікс –ин

Ворощучка ← Ворощук + суфікс –к(а)

Габейка ← Габей + суфікс –к(а)

Гаврилишин ← Гавриліха + суфікс –ин

Гришійк ← Гриць + суфікс –ік

Гукманець ← Гукман + суфікс –ец(ь)

Гукманова ← Гукман + суфікс – ов(а)
 Друдзиха ← Друдз(ь) + суфікс –их(а)
 Дубишка ← Дубиха + суфікс –к
 Дудишина ← Дудиха + суфікс –ин
 Дунцьо ← Федуньо (← Федір)+ суфікс –цьо
 Жигалишина ← Жигалиха + суфікс – ин(а)
 Зидорова ← Зидор + суфікс –ов(а)
 Капчучка ← Капчук, + суфікс –к(а)
 Касенька ← Кас(я) (← Катерина) + суфікс –еньк(а)
 Касючка ← Кас(я) (←Катя← Катерина) + суфікс –учк(а)
 Квасова ← Квас + суфікс –ов(а)
 Кирилишин ← Кирилиха+ суфікс -ин
 Кісишин ← Кісиха + суфікс –ин
 Козачка ← Козак + суфікс – к(а)
 Козилячка ← Козиляк + суфікс –к
 Коничка← Коник + суфікс –к(а)
 Костик ← Кость + суфікс –ик
 Котиха ← Кіт + суфікс –их(а)
 Кубський ← (Я)куб(ович) заміна суфікса на –ськ(ий)
 Кулиничка ← Кулинич, + суфікс –к(а)
 Лапчиха ← Лапко + суфікс -их(а)
 Лєвонова ← Левон + суфікс –ов(а)
 Лопатійка ← Лопатій+ суфікс – к(а)
 Лулак ←Лул(а) + суфікс –ак
 Луцик ← Луць + суфікс –ик
 Львович ← Льова (← Лев)+ суфікс –ович
 Магаляска ← Магаляс + суфікс –к(а)
 Максимець ← Максим + суфікс –ець

Мантячка ← Мантяк + суфікс –к
 Марусина ← Марус(я) (←Марія)+ суфікс –ин(а)
 Михасьова ← Михасьо(← Михайло) + суфікс –в(а)
 Місесін ← Місеса + суфікс –ин
 Німчик ← Німко+ суфікс –ик
 Паращичка ← Паращ(ак) + суфікс на –ичк(а)
 Пердолінка ← Пердолін+ суфікс –к
 Пехова ← Пех + суфікс –ов(а)
 Приймачок ← Приймак + суфікс –ок
 Путик ← Пут (←Потій, Патій)+ суфікс –ик
 Радякова ← Радяк + суфікс –ов(а)
 Романова ← Роман + суфікс –ов(а)
 Романюкова ← Романюк + суфікс –ов(а)
 Рублиха ← Рубел(ь) + суфікс –их(а)
 Сайдун ← Сайда (←Ісай + да)+ суфікс –ун
 Сайок ← Сай (←Ісай) + суфікс –ок
 Семковий← Семко + суфікс –в(ий)
 Сиротючка ← Сиротюк+ суфікс –к(а)
 Собковий ← Собко + суфікс –в(ий)
 Совтусова ← Совтус + суфікс –ов(а)
 Солонючка ← Солонюк + суфікс –к(а)
 Тащина ← Тац(я) (← Таня ←Тетяна)+ суфікс –ин(а)
 Тедрачка ← Тедрак + суфікс –к(а)
 Текличин ← Теклик + суфікс –ин
 Трусова ← Трус + суфікс –ов(а)
 Фігарний ← Фігаро + суфікс –н(ий)
 Фуксова ← Фукс + суфікс –ов(а)
 Цюпейка ← Цюпей + суфікс –к(а)

Цюпка ← Цюп(ак), + суфікса –к(а)

Цюциків ← Цюцин + суфікс –ів

Шемелячка ← Шемеляк + суфікс –к(а)

Юзьова ← Юзьо + суфікс –в(а)

Явориха ← Явір + суфікс –их(а)

Яцків ← Яцко + суфікс –ів

- Прізвиська, утворені за допомогою суфіксів від апелютивів

Баранець ← баран + суфікс –ець

Бурко ← бурчати + суфікс –к

Вихованок ← вихований(← виховати) + суфікс –ок

Вовчук ← вовк + суфікс –ук

Газенко ← газ + суфікс –енк(о)

Гаратайло ← гарата(ти) + суфікс –йло

Зоотехнічка ← зоотехнік + суфікс –к(а)

Кільчик ← кілько + суфікс –ик (кілько –те саме, що скільки)

Командьорша ← командьор + суфікс –ш(а)

Лумпик ← лумп (лумп запозичення з англійської – цукор) + суфікс –ік

Партак ← напартачити + суфікс –к

Пищавка ← пищавий (← пищати) + суфікс –к(а)

Пляцкова ← пляцок + суфікс –ова

Погодюк ← погода(←погодити) + суфікс –ук

Полупанець ← полупаний (← полупати)+ –ец(ь)

Поясник ← поясний + суфікс –ик (←пояс)

Сибірчак ← сибіряк + суфікс –к(а)

Синяк ← синій + суфікс –ак

Спортсменка ← спортсмен + суфікс –к(а)

Трепко ← треп(ати) + суфікс –к(о)

Тутик ← тут + суфікс –ик

Хапка ← хап(ати) + суфікс –к(а)

Хімік ← хім(ія) + суфікс –ік

Хімічка ← хімік, + суфікс –к(а)

Цюцян ← цюця + суфікс ан

Чіпак ← чіп (←чіпати)+ суфікс –ак

Шкурак ← шкура (те саме, що шкіра) + суфікс –ак

Не всі суфікси використовувались для творення прізвищ однаково продуктивно, одні суфікси дуже часто повторювались, інші – утворювали два-три прізвища. Оскільки прізвищ утворених за допомогою суфіксів є найбільше, то розглянемо найпродуктивніші суфікси :

-ів, -ов – їх ще називають патронімні або матронімні, ці суфікси найчастіше вказували на творення прізвища від близького родичка. От наприклад: *Совтусовий, Болясова*.

-ов, -єв, -ин – часто вказував на семантику присвійності: *Текличин, Марусин*.

-их – один із найпродуктивніших суфіксів, за його допомогою творились проандронімні, рідше пропатронім прізвища жінок: *Василенчиха, Друдзиха*.

-к – також один з найчисельніших суфіксів при творенні антропонімів, він є універсальним, і може вказувати на безліч ознак: на зовнішність, національність, риси характеру, а також зв'язки з родичами: *Сибірячка, Спортсменка, Пищавка*.

-ок-, -еньк, -учк, -иш, -к – суфікси, що часто вказують на зменшено-пестливу семантику прізвища: *Касенька, Касючка*.

Отже, суфіксація – це один із найпродуктивніших способів творення неофіційних антропонімів.

3.2.2. Префіксальний спосіб творення. Префіксальний спосіб творення – це спосіб словотвору, при якому до основи додається тільки префікс.

Із-закруга ← із-за + круга

Із-зрубани ← із +з рубани

З-межихащів ← з-межи + хащів (те саме, що кущі)

3.2.3. Префіксально-суфіксальний спосіб творення. Префіксально-суфіксальний спосіб – це спосіб словотвору, при якому до основи додається одночасно і префікс, і суфікс. Цей спосіб словотвору дуже рідко використовується для творення прізвиськ. Виокремлюємо тільки два прізвиська, утворені вищезгаданим способом:

Задубійова← дуб + префікс –за + суфікс -ов(а)

З-гірок ← гірка + префікс –з + суфікс –ок

3.2.4. Нульова суфіксація як спосіб творення прізвиськ. Нульова суфіксація – це різновид способу словотворення, за допомогою усічення основи слова, та інколи додаванням кінцевих **-о, -а**. Суть цього способу полягає в тому, що твірне слово усікається і до нього додають нульовий суфікс та нульове закінчення. Мовознавці при дослідженні творення антропонімів називають цей спосіб «регресивним». [42, с. 172]. Даним способом утворено такі прізвиська:

Джус ← Джуфер (усічено суфікс –ер)

Савула ← Савуляк (усічено суфікс –як)

Бобой ← Бобойда (усічено суфікс –да)

Суслов← Сусловський (усічено суфікс –ськ)

Мельників ← Мельникович (усічено суфікс –ич)

Дринь ← Дринькати (усічено суфікс –к-а-ти)

Куна ← Куниця (усічено суфікс –иц)

Дрищ ← Дрищати (усічено суфікс –а-ти)

Хіха ← Хіхотати (усічено суфікс –от-а-ти)

3.2.5. Флексійний спосіб творення. Флексійний спосіб – це творення похідних слів за допомогою флексії. Особливість цього способу в тому, що флексія виконує не формотворчу, а словотворчу функцію.

Беркова ← Берков(ич) + флексія – а

Івасина ← Івас(иш)ин + флексія – а

Бутя ← Бут(им) + флексія –а

Зуля ← (Зо)зул(инець) + флексія – а

Кима ← (Я)ким(ів) + флексія – а

Грица ← Гриц(ик) + флексія – а

Габа ← Габ(русь) + флексія –а

Зубрицька ← Зубрицьк(ий) + флексія – а

Глайда ← Глайд + флексія –а

Лободова ← Лободов + флексія –а

3.2.6. Прізвиська, утворені шляхом фонетичних модифікацій.

Виокремлюємо прізвиська, які утворились завдяки фонетичній модифікації, що не відповідає лінгвістичним законам. На прикладі цих одиниць бачимо, які можуть виникати фонетичні явища (заміна голосних або приголосних звуків, усічення, ненормативна заміна приголосних чи голосних у межах кореня, заміна кореня на російський тощо), а також фонетичні модифікації, що надають одиницям зменшено-пестливого значення. Переважно такі прізвиська виникали завдяки особливостям мовлення в дитячому і дорослому віці:

Кіндер ← Кіндратишин (усічення суфікса та частини кореня, та додавання суфікса –ер)

Цьоньо ← Цундер (надання прізвиську зменшено-пестилового значення, зумовлено дефектом мовлення в дитячому віці)

Чірик ← Чирак (заміна кореневого голосного)

- Жуня ← Женья (заміна кореневого голосного)
- Дем'ян ← Демків (заміна кореневих приголосних)
- Рибенцьо ← Рубенко (заміна кореневого голосного, а також суфікс –цьо, що надає зменшено-пестливого значення)
- Пабло ← Павло (заміна кореневого приголосного)
- Бінцик ← Бенцак (заміна кореневих голосних)
- Груцей ← Грицик (відбулась заміна кореневих голосних)
- Парандуля ← Параскевія (усічення суфікса і зміна кореневих голосних)
- Марина ← Морена (заміна кореневих голосних)
- Руска ← руска (русизм, те саме, що російська)
- Гоя ← гора (зумовлене дефектом мовлення носія, не вимовляв звук р)
- Квічка ← квочка (заміна голосного в коречі о на і)
- Лясь ← раз (зумовлене дефектом мовлення носія, не вимовляв звук р)
- Пія ← зіпріла (зумовлене дефектом мовлення носія)
- Горя ← гора (відбулось пом'якшення приголосного)
- Гісьо ← здрібніле від Гісь – від вигуку гісь, яким женуть овець

Асемантичні утворення з фонетичною мотивованістю або без такої пов'язані зі специфічною поведінкою, незрозумілістю мовлення носія. Описати спільні зміни майже неможливо, оскільки вони є синкретичними. Як-от: зміни суфіксів, кореневих голосних чи приголосних, найчастіше вони зумовлені впливом суржика, полонізмів чи русизмів.

3.2.7. Прізвиська, утворені шляхом осново- або словоскладання. Серед досліджуваних прізвиськ трапляються такі, що мають складну будову. На думку Г. Аркушина такі прізвиська в порівнянні з одиничними мають більш виразну експресію та семантику [4, с. 574]. Серед складних назв, що виникли внаслідок осново- та словоскладання.

Кривояць ← Кривий + Яць

Рубайланц ← Рубай + ланц (те саме, що ланцюг)

Цвайганькало ← Цвай(з німецької –два) + Ганька + суфікс –ало

Солобучка ← Солодка + булочка

Медолька ← мед + помідоль (помідоль ← від помідор, через особливості мовлення)

Отже, осново- та словоскладання могло утворюватись за різними моделями: іменник + прикметник (Солодка + булочка) іменник + дієслово (Рубай + ланц, дієслово переважно в наказовому способі) іменник + іменник (мед + помідор).

3.3. Морфолого-синтаксичний спосіб творення

Морфолого-синтаксичний спосіб словотворення — це спосіб творення нових слів шляхом переходу слів з однієї частини мови в іншу. Розрізняють десять різновидів морфолого-синтаксичного способу словотвору : субстантивація (перехід в іменник), ад'єктивація (перехід в прикметник), прономіналізація (перехід в займенник), нумералізація (перехід в числівник), вербалізація(перехід в дієслово), адвербіалізація (перехід в прислівник), препозитивація(перехід в прийменник), кон'юктивація (перехід в сполучники), партикуляція (перехід в частку), інтер'єктивація (перехід у вигук). [22, с. 218-220]. При дослідженні прізвиськ виявлено тільки один різновид – утворені шляхом субстантивації.

Прізвиська, утворені шляхом субстантивації. Субстантивація – це семантико-синтаксичний перехід прикметника чи дієприкметника в іменник. Розрізняють повну і неповну субстантивацію. При неповній (синтаксичній) субстантивації прикметники можуть виступати іменниками залежно від контексту, при повній (семантичній) субстантивації прикметники втрачають своє прикметникове значення та виконують граматичну функцію іменника. При творенні прізвиськ можна побачити обидва варіанти. [29, с.63]

Як зауважує О. Антонюк, всі прізвиська за частиномовною належністю є іменники, проте серед них трапляються субстантивовані найменування, що включають різні лексико-семантичні розряди, та зберігають іменникову чи прикметникову парадигму відмінювання. [2, с. 250]

Явище субстантивації простежуємо в таких прізвиськах:

Заграничний ← від прикметника *заграничний* (те саме, що закордонний)

Апетитна ← від прикметника *апетитна*

Березовий ← від прикметника *березовий*

Білий ← від прикметника *білий*

Варгатий ← від прикметника *варгатий* (діалектизм, те саме, що губастий)

Каправий ← від прикметника *каправий*

Клаповухий ← від прикметника *клаповухий*

Копчений ← від прикметника *копчений*

Кульгавий ← від прикметника *кульгавий*

Пузатий ← від прикметника *пузатий*

Чубата ← від прикметника *чубата*

Блаженна ← від прикметника *блаженна*

Веселий ← від прикметника *веселий*

Закочений ← від дієприкметника *закочений*

Лукавий ← від прикметника *лукавий*

Назойливий ← від прикметника *назойливий* (русизм, те саме, що нав'язливий)

Слюнявий ← від прикметника *слюнявий*

Ксьондзовий ← від прикметника *ксьондзів*

Лягавий ← від прикметника *лягавий*

Червений ← від прикметника *червений* (діалектизм, те саме, що червоний)

Студений ← від прикметника *студений*

Рижка ← від прикметника *рижка*

Війтів ← від прикметника *війтів*

В цій групі серед прикметників є один пасивний дієприкметник *Закочений*. Можна зробити висновок, що прізвиська рідко утворюються від дієприкметників, а в основному це пасивні дієприкметники на –ан -ий чи –ен -ий. Натомість для творення прізвиськ основою ставали якісні та відносні прикметники.

3.4. Прізвиська затемненого походження

Абрум, Бадро, Бем, Герожжіні, Душман, Занєра, Мургіс, Пенетрик, Шкрум – це прізвиська, мотивацію та семантику яких не вдалось відтворити чи відшукати, а також неможливо визначити їх словотвірну структуру, оскільки не знайдено відповідників серед відомих апелятивів чи онімів.

Визначення словотвору неофіційних антропонімів є одним із найважливіших етапів їх дослідження. Аналіз прізвиськ досліджуваних сіл Сопіт та Підгородці показує, що серед великої кількості способів словотвору, для творення прізвиськ можна виокремити лексико-семантичний, морфологічний та морфолого-синтаксичний.

Лексико-семантичний спосіб словотвору поєднує в собі трансонімізацію та онімізацію апелятивів. Трансонімізація реалізує механізми на основі метафори, за як якими власні або антропонімічні назви переходять в прізвиська. Шляхом онімізації апелятивів утворилась не менш чисельна група прізвиськ, які утворювались шляхом метафоричного перенесення з назв тварин, дерев, кущів, предметів, одягу, їжі тощо.

Більша частина прізвиськ утворено морфологічним способом творення. Сюди відносимо суфіксальний спосіб творення (він є найбільше об'ємним за кількістю найменувань), префіксальний, префіксально-суфіксальний, нульову суфіксацію та флективний способи творення.

Також окремою групою прізвищ є такі, що утворились за допомогою фонетичних модифікацій, а саме заміна голосних або приголосних звуків, усічення, ненормативна заміна приголосних чи голосних у межах кореня, заміна кореня на російський.

Морфологічним способом утворювались також прізвища, які мали складну будову. В нашому випадку це прізвища, які утворені шляхом осново- або словоскладання за допомогою різноманітних граматичних моделей. Морфолого-синтаксичний способом, а саме його різновидом – субстантивацією утворились не менш чисельна група прізвищ.

Лексико-семантичний та структурно-словотвірний аналіз неофіційних іменувань свідчить про те, що досліджуваний матеріал є частиною загальноукраїнського антропонімікону.

ВИСНОВКИ

У результаті проведеного дослідження неофіційних найменувань мешканців сіл Сопіт та Підгородці Стрийського району Львівської області можна зробити такі висновки:

Неофіційні антропоніми займають вагомий пласт антропонічного простору. Переважно прізвиська є домінуючим елементом в кожному населеному пункті. Вивчення прізвищ, їх семантичних і структурних властивостей, походження та поширення є одним із актуальних завдань сучасного мовознавства. Неофіційна система найменувань має прямий зв'язок з історичною антропонімією, яка описувала народні способи словесної ідентифікації людини.

Поняття «прізвисько» охоплює не тільки різноманітні варіанти імені, а також індивідуальні, групові та сімейно-родові найменування, клички, псевдоніми.

Мовознавці досі не визначають єдиного визначення терміна «прізвисько». Проблема полягає в визначенні дефініції цього поняття, окреслення обсягу терміна та визначення єдиної класифікації прізвищ. Натомість існують не тільки наукові чи лексикографічні визначення терміна, а й народно-побутові.

Історія вивчення прізвищ сягає ще далекого ХІХ ст., коли прізвиська тільки вибірково фіксувались в давніх літописах чи текстах. Початок наукового підходу вивчення неофіційних антропонімів пов'язують з дослідженнями таких вчених як Ф.Міклошич, І.Франко, М.Сумцов, В.Охримович. В цих працях здійснено перші спроби проаналізувати прізвиська та покласифікувати їх. Це і стало початком вивчення неофіційної антропоніміки.

З початку ХХ ст. розпочинається масова робота зі збору та опису антропонімів, видаються важливі для антропоніміки дослідження таких науковців П.Чучка, М.Худаш, Р.Осташ. Ці праці переважно мають регіональний характер.

Проблематика дослідження прізвищ полягає в визначенні єдиної дефініції, обсягу й класифікації прізвищ. При дослідженні лексичної бази індивідуальних

прізвиськ розділяємо їх на прізвиська відапелятивного та відантропонімного походження.

Серед відантропонімних прізвиськ виділяємо відіменні, відпрізвищеві, андроніми, патроніми, пропатроніми, матроніми та проматроніми.

Проаналізувавши мотиви номінацій індивідуальних прізвиськ ми визначили такі мотиви номінації : зовнішні ознаки; риси характеру носія, особливості поведінки; звички, вподобання, певні життєві ситуації; професія, сфера діяльності; особливості мовлення; місце проживання; національна та соціальна належність; а також власне ім'я та прізвище людини.

Відапелятивні прізвиська поділяємо: за зовнішніми ознаками носія, його фізичними особливостями, мотивовані рисами характеру, поведінкою, вчинками та інтелектуальними здібностями особи, мотивовані професією чи родом діяльності людини, мотивовані особливостями мовлення носія, мотивовані місцем проживання людини чи територіальною приналежністю.

Окремою групою виділяємо невмотивовані прізвиська, мотиви яких неможливо визначити.

Вивчення словотвірної структури досліджуваних прізвиськ є не менш важливим етапом при цілісному аналізі неофіційних антропонімів. При її дослідженні визначають лексико-семантичний, морфологічний та морфолого-синтаксичний способи словотвору.

Сутність лексико-семантичного способу словотвору полягає в зміні семантичного значення при збереженні зовнішньої форми, тобто в зміні лексичного значення слів. До лексико-семантичного способу словотвору відносимо трансонімізацію (перенесення від назв відомих людей, героїв фільмів, мультфільмів та інших власних назв) та онімізацію апелятивів (пересення з назв тварин, рослин, дерев, предметів або абстрактних понять, назв інструментів).

До морфологічного способу словотвору відносимо прізвиська, утворені додаванням суфіксів, префіксів, флексії, шляхом нульової суфіксації або осново-

чи словоскладанням. Найбільш чисельну групу утворені прізвиська з додаванням суфіксів до антропонімів чи апелятивів. Окрему групу становлять прізвиська, утворені за допомогою фонетичних модифікацій. З-поміж фонетичних модифікацій виділяємо такі характеристики: заміна голосних або приголосних звуків, усічення.

Морфолого-синтаксичне словотворення — це спосіб творення слів унаслідок переходу слів або словоформ з однієї частини мови до іншої. В нашому дослідженні даний спосіб словотворення представлений субстантивацією.

Лексико-семантичний та структурно-словотвірний аналіз неофіційних антропонімів засвідчує той факт, що прізвиська – це окремий вагомий пласт антропоніміки, який потребує подальшого детального дослідження та опрацювання та підкреслює актуальність даного дослідження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА ДЖЕРЕЛ

1. Антонюк О. В. Лексико-семантична група прізвиськ, що вказують на звички, уподобання, вчинки людини (на матеріалі антропонімії Донеччини) / О. В. Антонюк // Актуальні питання антропоніміки / відп. ред. І. В. Єфименко. – К., 2005. – С. 25–30.
2. Антонюк О. В. Граматичні особливості прізвиськ (на матеріалі антропонімії Донеччини) / О. В. Антонюк // Лінгвістичні студії : зб. наук. пр. / Донец. нац. ун-т / наук. ред. А. Загнітко. – Донецьк : ДонНУ, 2009. – Вип. 19. – С. 250 – 254.
3. Антропоніміка // Енциклопедія історії України: у 10 т. / ред. кол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; Інститут історії України НАН України. — Київ: Наукова думка, 2003. – Т. 1. – 688 с.
4. Аркушин Г. Л. Іменний словотвір західнополіського говору : моногр. / Г. Л. Аркушин. – Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2004. – 764 с.
5. Аркушин Г. Л. Словник прізвиськ Північно-Західної України : у 3 т. / [упорядкув. вступ. ст. і ред. Г. Л. Аркушина]. – Луцьк : «Вежа» : ВНУ ім. Лесі Українки, 2009. – Т. 1. – 2009. – 412 с.
6. Бевзенко С. Українські прізвища правобережної Середньої Наддніпрянщини // Питання сучасної ономастики. – К.: Наук. думка, 1976. – С. 151-153.
7. Белей Л. Українські імена перед викликами ХХІ ст. / Л.О.Белей // Дивослово. – 2011. – №9. – С.40–45
8. Бучко Г. Є. Неофіційні та сімейно-родові іменування в сучасній антропонімії Бойківщини / Г. Є. Бучко, Д. Г. Бучко. –Люблін 1998. – С. 59 –69
9. Бучко Г. Мотивація, деривація і структура українських прізвищ // Питання сучасної ономастики. – Дніпропетровськ, 1997. – С. 24–25.
10. Бучко Г. Прізвища Бойківщини і язичництво східних слов'ян // Ономастика України першого тисячоліття нашої ери. – К., 1992. – С. 183–186.

11. Бучко Г. Способи творення українських прізвищ (морфологічний спосіб) // Наукові записки ТДПУ ім. В. Гнатюка. Серія: Мовознавство. – Вип. 1. (IX) Ч. 2. – Тернопіль, 2003. – С. 22–28.
12. Бучко Г. Способи творення українських прізвищ (семантичний спосіб) // Наукові записки ТДПУ ім. В. Гнатюка. Серія: Мовознавство. – Вип. 1 (VII). Ч. 1. – Тернопіль, 2002. – С. 206–212.
13. Вербич С.О. Українська ономастика: перспективи розвитку / С.О. Вербич // Українська мова. – 2010. – №3. – С. 73 – 80.
14. Горпинич В. О. Прізвища степової України : Словник.-Дніпропетровськ, 2000. – 405 с.
15. Гумецька Л. Л. Нарис словотворчої системи української актової мови XIV–XV ст. / Л. Л. Гумецька – К. : Вид-во АН УРСР, 1958. – 298 с
16. Дуйчак М. Прізвиська та їх мотивація [Текст] / М. Дуйчак // Проблеми сучасної ареології. – Київ : Наук. думка, 1994. – С. 256 – 259.
17. Єфименко І. Дещо про походження сучасних українських прізвищ // Дивослово. – 2002. – № 11. – С. 18–19.
18. Зубко А. Українська ономастика: здобутки і проблеми// Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики. – 2007. –№15. – С. 262 –282.
19. Зубрицький М. Імена, назви і прозвища у селян с. Мшанця, Старосамбірського повіта [Текст] / М. Зубрицький // Записки Наукового товариства ім. Т. Шевченка. – Львів, 1907. – Т. 79. – С. 142 – 154.
20. Карпенко Ю. О. Онімизація і трансонімизація як словотвірний акт. Шоста республіканська ономастична 192 конференція. Тези доповідей і повідомлень. – Одеса: ОДУ, 1990. – С. 35–37.
21. Керста Р. Українська антропонімія XVI ст. Чоловічі іменування. – К.: Наук. думка, 1984. – 152 с.

- 22.Ковалик І. Словотвір особових імен в українській мові (здрібніло-пестливі утворення) // Територіальні діалекти і власні назви. – К.: Наук. думка, 1965. – С. 216– 224.
- 23.Ковалик І. І. Типологія системи словотвору прізвиськ жителів села Млини Жежівської області ПНР І. / І. Ковалик // ПУОК. – К. : [б. в.], 1967. – Вип. 4. – С. 15 – 30.
- 24.Ковалик І.І. Про ономатизацію, трансономатизацію і деономатизацію / Ковалик І.І. // Ковалик І.І. Питання українського і слов'янського мовознавства. Вибрані праці. Ч. II / упор. З.Терлак – Л. ; Івано-Франківськ, 2008. – 496 с.
- 25.Коваль А. П. Життя і пригоди імен [Текст] / А. П. Коваль. – Київ : Наук. думка, 1988. – 256 с.
- 26.Кравченко Л. О. Сучасні прізвиська Полтавщини. Випуск 9 : Ономастика . Антропоніміка : зб. Наук. Ст. – Ужгород : Видавництво Олександри Гаркуші , 2009.- с.150-158.
- 27.Кравченко Л. О. Українська ономастика: антропоніміка: наук. посібн. / Л. О. Кравченко. – К.: Знання, 2014. – 239 с.
- 28.Кравченко Л. Прізвища Лубенщини. – К., 2004. – 20 с.
- 29.Лещінська А. В. Субстантивація як об'єкт дослідження у сучасній лінгвістиці / А. В. Лещінська // Наука, дослідження, розвиток. – 2019. – Белград (Сербія). – С. 54-67.
- 30.Масенко Л. Українські імена і прізвища. – К., 1990. – 48 с.
- 31.Масенко Л. Українські прізвища з суфіксами -ій // Мовознавство. – 1976. – № 5. – С. 73-78.
- 32.Михальчук О. І. Особливості формування сучасних українських прізвиськ / О. І. Михальчук // Науковий вісник Чернівецького університету: зб. наук. пр. Слов'янська філологія. – Чернівці: [б. в.], 2007. – Вип. 356–359. – С. 325–328

- 33.Наливайко М. Я. Неофіційна антропонімія Львівщини: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.01 «Українська мова» / М. Я. Наливайко; Нац. авіа. ун-т. – Київ: [б. в.], 2011. – 19 с.
- 34.Наливайко М. Я. Типологія системи словотвору прізвищ жителів Львівщини Вісник Львівського університету. Серія філологічна. Львів: ЛНУ ім. І. Франка. 2017. Вип. 64. Ч. 2. 74-81.
- 35.Неділько О. Про утворення українських прізвищ // Українська мова і література в школі. – 1967. – № 9. – С. 19-25.
- 36.Осташ Р., Украинская антропонимия первой половины XVII века. Мужские личные имена (на материале Реестра Запорожского Войска 1649 г., автореф. дисс. ...канд. филол. наук, Ужгород 1986. – 16 с.
- 37.Охримович В. М. Знадоби до пізнання народних звичаїв і поглядів правних. Про сільські прозвища [Текст] / В. М. Охримович // Житє і слово. – Львів, 1895. – Т. III. – С. 302 – 307.
- 38.Павлюк В. А. Лінгвістичний статус прізвища та його місце в антропонімії / В. А. Павлюк // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Філологія (мовознавство): збірник наукових праць / Гол ред. Н. Л. Іваницька. – Вінниця : ТОВ «Фірма «Планер», 2014. – Вип. 19. – С.157–162.
- 39.Редько Ю. К. Довідник українських прізвищ. – Київ, 1968. – 255 с.
- 40.Редько Ю. К. Передмова [Текст] / Ю. К. Редько // Редько Ю. Словник сучасних українських прізвищ : у 2-х т. – Львів : НТШ, 2007. – С. 6 – 9.
- 41.Редько Ю. К. Словник сучасних українських прізвищ : у 2 т. – Львів, 2007. – Т. 1. – 720 с. ; т. 2. – 1438 с.
- 42.Редько Ю. К. Сучасні українські прізвища. – Київ, 1966. – 216 с.
- 43.Редько Ю. Сучасні українські прізвища прикметникового типу // Питання українського мовознавства. – Кн. 5. – Львів: Вид-во Львів. держ. ун-ту ім. І. Франка, 1962. – С. 47-58.

- 44.Свашенко А. О. Антропонімія старої Лохвиччини / А. О. Свашенко // Українська історична та діалектна лексика / Львів. нац. унт ім. І. Франка. – Львів : ЛНУ, 2003. – Вип. 4. – С. 309 – 317.
- 45.Сеник Г. В. Особливості мовлення як джерело створення прізвищ / Г. В. Сеник // Записки з ономастики: зб. наук. праць. – Одеса: Астропринт, 2000. – Вип. 4. – С. 30–36.
- 46.Сеник Г. В. Прізвиська Наддністрянщини / Г. В. Сеник // Записки з ономастики: зб. наук. праць. – Одеса: Астропринт, 2005. – Вип. 8. – С. 22–30.
- 47.Сеник Г. В. Прізвиська Одещини / Г. В. Сеник // Записки з ономастики: зб. наук. праць. – Одеса: Астропринт, 2009. – Вип. 12. – С. 20–30.
- 48.Скорук І. Д. Динаміка антропонімікону м. Луцька в ХХ ст. : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: 10.02.01 / НАН України. / І. Д. Скорук – Київ, 1999. – 16 с.
- 49.Словник української ономастичної термінології / [уклад. Бучко Д. Г., Ткачова Н. В]. – Харків: РанокНТ, 2012. – 256 с.
- 50.Сокол І. Про що розповідають прізвища // Дивослово. – 2003. – № 3. – С. 32-34.
- 51.Сумцов М. Ф. Малорусские фамильные прозвания// Киевская старина. – 1885. – Т. XI. – № 2. – С. 215-228
- 52.Сумцов Н. Ф. Уличныя клички [Текст] / Н. Ф. Сумцов // Киевская старина. – Киев, 1889. – Т. 24. – № 1–3. – С. 403 – 417.
- 53.Сухомлин Д. З історії українських прізвищ // Українська мова і література в школі. – 1965. – № 4. – С. 24-28.
- 54.Сухомлин І. Д. Українські прізвиська людей як власні родові назви //Говори і ономастика Наддніпрянщини.- Дніпропетровськ , 1970. – С. 30-58.
- 55.Тимінський М. В. До проблеми мотиваційної класифікації сучасних індивідуальних прізвищ / М. В. Тимінський // Мовознавство. – 1987. – № 3. – С. 64–68.

56. Тихоша В. Семантика сільських прізвищ Херсонщини [Текст] / В. Тихоша // Науковий вісник ХДУ. Серія «Лінгвістика». Вип. 9. – Херсон, 2009. – С. 202 – 210.
57. Фаріон І. Д. Антропонімійна система Підкарпатської Львівщини кін. XVIII – поч. XIX ст. // Мовознавство. – 1997. – № 2–3. – С. 35–39.
58. Фаріон І. Д. Метафоризація і метонімізація як способи виникнення прізвищ // Українська ономастика : зб. на честь К. К. Цілуйка. – Київ, 1998. – С. 157–161.
59. Фаріон І. Д. Мотиваційно-номінаційний принцип в антропонімійній лексиці (на матеріалі ПН кін. XVIII – поч. XIX ст.) // Записки з ономастики. – Одеса, 1999. – С. 11–18.
60. Фаріон І. Д. Патронімно-посесивні прізвищеві назви українців кін. XVIII – поч. XIX ст. // Вісник українознавства ДУ „Львівська політехніка”. – Львів, 1996. – № 309. – С. 98–105.
61. Фаріон І. Д. Словотворно-семантична структура прізвищ з формантами -ай, -ей, -ій // Слововір як вияв динаміки мови. – Львів, 1994. – Ч. 2. – С. 90–91.
62. Фаріон І. Д. Українські прізвищеві назви наприкінці XVIII – поч. XIX ст. (з етимологічним словником) : монографія. – Львів, 2001. – 371 с.
63. Фаріон І. Д. Українські прізвищеві назви Прикарпатської Львівщини наприкінці XVIII–початку XIX століття (з етимологічним словником). – Львів: Літопис, 2001. – 371 с.
64. Франко І. Я. Причинки до української ономастики // І. Я. Франко. Зібр. тв.: У 50 т. — К., 1982. — Т. 36. — С. 391 – 426.
65. Худаш М. До питання класифікації українських прізвищевих назв XIV – XVIII ст. // З історії української лексикології. – К.: Наук. думка, 1980. – С. 96-160.
66. Худаш М. З історії формування і становлення українських прізвищ // Мовознавство. – 1969. – №2. – С. 37-46.
67. Худаш М. Л. З історії української антропонімії. – Київ, 1977. – 236 с.

- 68.Чучка П. Глобальні, національні та релігійні ознаки прізвищ українців // Дивослово. – 2003. – № 10. – С. 23-25.
- 69.Чучка П. Давні особові імена і сучасні прізвища українців // Давньоруська ономастична спадщина в східнослов'янських мовах. – К.: Наук. думка, 1986. – С. 133-139.
- 70.Чучка П. П. Антропонімія Закарпаття : [монографія] / П. П. Чучка. – К. : ТОВ “Папірус”, 2008. – 671 с.
- 71.Чучка П. П. Місце давньослов'янських особових імен з негаціями не-, недо- та без- в українському ономастиконі / П. П. Чучка // Вісн. Прикарпат. нац. ун-ту ім. В. Стефаника. Філологія. – Вип. XXIX–XXXI. – ІваноФранківськ : Вид-во Прикарпат. нац. ун-ту, 2011. – С. 12–16.
- 72.Чучка П. Патроніми та їх місце в лексичній системі мови // Мовознавство. – 1984. – № 6. – С. 49-56.
- 73.Чучка П. Розвиток імен і прізвищ // Історія української мови: Лексика і фразеологія. – К.: Наук. думка, 1983. – С. 592-620.
- 74.Чучка П. Слов'янські особові імена українців: Історико-етимологічний словник. – Ужгород: Ліра, 2011. – 432 с
- 75.Чучка П. Словотвір українських андронімів // Питання словотвору / За ред. І. Ковалика. – К.: Вища школа, 1979. – С. 151-160.
- 76.Чучка П. Специфіка словотворчого аналізу прізвищ // Питання словотвору східнослов'янських мов / Матеріали міжвуз. респ. наук. конференції – К.: Наук. думка, 1969. – С. 131-133.
- 77.Шульська Н. М. Неофіційна антропонімія Західного Полісся : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.01 «Українська мова» / Н. М. Шульська; Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк:, 2011. – 20 с
- 78.Шульська Н. Сімейно-родова антропонімія західного полісся / Н.Шульська // Українська мова. – 2010. - №2. – С.50-59

- 79.Шульська Н.М Словник прізвиськ жителів межиріччя Стиру та Горині. / Н. Шульська – Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2008. – 164 с

ДОДАТОК

Показчик прізвицьк

Абрум – с.41, 63

Адідас – с.33, 46

Адольфівна – с.23, 53

Антон – с.25, 46

Апетитна – с.31, 62

Ара – с.37, 48

Арнольд – с.31, 44

Афоня – с.29, 44

Бадро – с.41, 63

Базьова – с.23, 53

Бакс – с.33, 51

Бандурка – с.35, 52

Бараболька – с.38, 49

Баранець – с.36, 56

Барбі – с. 31, 44

Бариня – с.33, 49

Бартос – с.25, 46

Баська – с.35, 49

Батончик – с.31, 51

Безик – с.33, 51

Бейжа – с.29, 44

Бейло – с.29, 44

Бем – с.41, 64

Березовий – с.31, 63

Беркова – с.23, 59

Бич – с.35, 50

Білий – с.31, 63
Бінцик – с.26, 60
Блаженна – с.33, 63
Бобой – с.25, 59
Богунка – с.26, 53
Болясова – с.39, 53
Бомба – с.31, 52
Борік – с.27, 45
Босак – с.33, 48
Боцман – с.35, 49
Броллер – с.35, 48
Бруно – с.29, 44
Будулай – с.29, 44
Булан – с.28, 46
Бурко – с.37, 56
Бутя – с.22, 59
Буца – с.35, 51
Варгатий – с.31, 63
Василенчиха – с.23, 53
Ведмідь – с.31, 47
Вербіцька – с.31, 62
Верблюд – с.31, 47
Веселий – с.33, 63
Ветеринар – с.35, 49
Вихованок – с.35, 46
Вишибайло – с.33, 51
Вишньовська – с.24, 53
Війтів – с.35, 63

Віцин – с.29, 44
Влексишин – с.26, 53
Ворощучка – с.23, 53
Воха – с.27, 45
Вуж – с.34, 47
Габа – с.26, 59
Габейка – с.23, 53
Гаврилишин – с.26, 53
Газдинька – с.34, 48
Газенко – с.36, 56
Гаратайло – с.34, 56
Герожжіні – с.41, 64
Гісьо – с.40, 61
Гітлер – с.29, 44
Глайда – с.34, 59
Глобус – с.36, 50
Глухар – с.32, 47
Городник – с.36, 49
Горя – с.38, 61
Гоя – с.37, 60
Грица – с.26, 59
Гришік – с.25, 53
Грім – с.31, 52
Груцей – с.26, 60
Грушка – с.31, 49
Гукманець – с.38, 53
Гукманова – с.38, 53
Газдиня – с.36, 48

Дем'ян – с.25, 60
Десант – с.36, 49
Джус – с.22, 59
Дзига – с.35, 51
Дичка – с.38, 59
Дриль – с.36, 50
Дринь – с.36, 59
Дрищ – с.31, 59
Друдзиха – с.23, 53
Дубишка – с.38, 54
Дудишина – с.36, 54
Дунцьо – с.40, 54
Душман – с.41, 64
Електрик – с.36, 49
Жигало – с.23, 48
Жидик – с.28, 50
Жирафа – с.31, 47
Жуня – с.24, 60
Заграничний – с.28, 62
Задубійова – с.38, 58
Заєць – с.34, 47
Закочений – с.34, 63
Занєра – с.41, 64
З-гірок – с.38, 58
Зидорова – с.23, 54
Зонця – с.28, 45
Зоотехнічка – с.36, 56
Зубрицька – с.36, 59

Зуля – с.22, 59
Івасина – с.23, 59
Із-за круга – с.38, 58
Із-зрубани – с.38, 58
Італійка – с.28, 50
Кавалерист – с.36, 50
Казан – с.40, 51
Калатало – с.36, 52
Калічка – с.39, 48
Кандурка – с.39, 51
Каправий – с.31, 63
Капчучка – с.40, 54
Касенька – с.27, 54
Касючка – с.24, 54
Катра – с.28, 45
Кацап – с.28, 50
Квасова – с. 23, 54
Квічка – с.37, 61
Кима – с.22, 59
Кирилишин – с.26, 54
Китаєць – с.31, 50
Кільчик – с.40, 56
Кіндер – с.22, 60
Кісишин – с.36, 54
Клаповухий – с.31, 63
Клюцка – с.34, 51
Когут – с.34, 47
Козачка – с.23, 54

Козилячка – с.23, 54
Командьорша – с.34, 56
Коничка – с.23, 54
Копиця – с.31, 49
Копчений – с.31, 63
Корінець – с.34, 48
Костик – с.26, 54
Котиха – с.23, 54
Коцький – с.29, 44
Кривояць – с.32, 61
Крушецький – с.39, 61
Ксьондзовий – с.37, 63
Кубік – с.32, 59
Кубський – с.27, 54
Кулиничка – с.23, 54
Кульгавий – с.32, 63
Куна – с.36, 59
Купинка – с.32, 49
Курочка – с.36, 48
Кучка – с.38, 49
Лавер – с.28, 45
Лапчиха – с.32, 54
Левонova – с.23, 54
Лис – с.34, 48
Лободова – с.40, 59
Лопатійка – с.37, 54
Лукавий – с.34, 63
Лулак – с.40, 54

Лумпик – с.40, 56
Луцик – с.26, 54
Льоня – с.25, 45
Лягавий – с.36, 63
Лясь – с.37, 61
Магальяска – с.40, 54
Мадярка – с.39, 50
Максимець – с.25, 54
Мантячка – с.34, 55
Мао Цзедун – с.29, 44
Марина – с.36, 60
Марусина – с.27, 55
Матільда – с.29, 44
Медолька – с.37, 61
Мельників – с.26, 59
Менделеев – с.29, 44
Митруньо – с.28, 45
Михасьова – с.23, 55
Мишка – с.32, 47
Місесін – с.41, 55
Моряк – с.36, 49
Москаль – с.29, 50
Мошко – с.40, 45
Мультик – с.34, 46
Мургіс – с.41, 64
Назойливий – с.34, 63
Наташа – с.28, 45
Нікулін – с.29, 44

Німчик – с. 29, 55
Нюня – с.34, 48
Обрубанець – с.32, 44
Омчик – с.37, 45
Оса – с.32, 47
Пабло – с.25, 60
Панчоха – с.34, 51
Папазян – с.29, 44
Папіросик – с.34, 48
Парандуля – с.27, 60
Паращичка – с.23, 55
Партак – с.32, 56
Пенетрик – с.41, 64
Пердолінка – с.40, 55
Пехова – с.23, 55
Пешка – с.32, 51
Пищавка – с.37, 56
Піньонз – с.38, 51
Піп – с.36, 49
Пія – с.38, 61
Пляцкова – с.34, 56
Погодюк – с.40, 56
Полковник – с.36, 50
Полупанець – с.36, 57
Поляк – с.29, 50
Пончик – с.32, 51
Портос – с.29, 44
Поясник – с.40, 57

Приймачок – с.26, 55

Прокурор – с.36, 50

Прополіс – с.36, 48

Псек – с.34, 48

Псяк – с.39, 46

Пузатий – с.32, 63

Пуляля – с.32, 47

Пулян – с.32, 49

Пуньо – с.39, 51

Путик – с.41, 55

Пух – с.32, 48

Радякова – с.40, 55

Рапак – с.40, 48

Раппіль – с.36, 50

Рибенцьо – с.25, 60

Рибка – с.39, 48

Рижа – с.32, 63

Рижак – с.32, 64

Романова – с.23, 55

Романюкова – с.23, 55

Рубайланц – с.35, 61

Рублиха – с.23, 55

Рурка – с.37, 50

Руска – с.37, 60

Сабіна – с.29, 44

Савула – с.22, 59

Сайдун – с.40, 55

Сайок – с.41, 55

Сашок – с.28, 45
Семковий – с.26, 55
Сибірячка – с.39, 57
Синяк – с.26, 57
Сиротючка – с.34, 55
Сліпець – с.32, 48
Слюнявий – с.34, 63
Собковий – с.26, 55
Совтусова – с.24, 55
Солобучка – с.32, 51
Солонючка – с.34, 55
Спортсменка – с.37, 57
Сташка – с.28, 45
Студений – с.39, 63
Суслов – с.25, 59
Сява – с.28, 45
Сяка – с.38, 45
Тацина – с.24, 55
Тедрачка – с.41, 55
Текличин – с.27, 55
Терка – с.41, 51
Трепко – с.34, 57
Трусова – с.34, 55
Тутик – с.41, 57
Умка – с.29, 44
Фейрі – с.34, 46
Фігарний – с.35, 55
Француз – с.38, 50

Фуксова – с.38, 56
Футболь – с.37, 51
Хам – с.37, 55
Хапка – с.35, 57
Хвоя – с.39, 49
Хімік – с.37, 57
Хімічка – с.37, 57
Хіха – с.35, 59
Хом'як – с.32, 47
Хрущ – с.32, 47
Цап – с.33, 47
Цвайганькало – с.41, 61
Циган – с.33, 50
Циклон – с.35, 52
Циліндричка – с.40, 50
Цитрамон – с.35, 46
Ціпочка – с.33, 51
Цьоньо – с.22, 60
Цьопка – с.28, 45
Цюпейка – с.40, 56
Цюпка – с.26, 56
Цюциків – с.23, 56
Цюцян – с.41, 57
Червений – с.38, 63
Чипнівська – с.39, 61
Чіпак – с.41, 57
Чірик – с.22, 60
Чубата – с.33, 63

Шемелячка – с.24, 56

Шкрум – с.41, 64

Шкурак – с.40, 57

Шланг – с.33, 50

Штахета – с.33, 48

Штефуньо – с.28, 45

Юзефка – с.28, 45

Юзьова – с.26, 56

Юрек – с.28, 45

Явориха – с.23, 56

Яцків – с.27, 56

РЕЄСТР ПРИЗВИСКЬ С. СОПІТ ТА С.ПІДГОРОДЦІ

1. Абрум – Ластовецький Микола
2. Адідас – Поліщук Микола
3. Адольфівна – Бегійович Марія
4. Антон – Вачевський Андрій
5. Апетитна – Ключак Наталія
6. Ара – Ластовецький Богдан
7. Арнольд – Савуляк Роман
8. Афоня – Ключак Володимир
9. Бадро – Сенів Ігор
10. Базьова – Лавришин Лідія
11. Бакальовий – Лагодич Михайло
12. Бакс – Джуфер Юрій
13. Бандурка – Колосовський Дмитро
14. Бараболька – Джуфер Василь
15. Баранець – Бренич Мирон
16. Бараниха – Андрейків Марія
17. Барбі – Дорошевич Ірина
18. Бариня – Коцевич Ганна
19. Бартос – Стасишин Петро
20. Баська – Бренич Богдан
21. Батончик – Дорошевич Дмитро
22. Безик – Шаламага Дмитро
23. Бейжа – Джуфер Марія
24. Бейло – Стасишин Дмитро
25. Бем – Яць Микола
26. Березовий – Шаламага Андрій
27. Беркова – Корчинська Галина

28. Бич – Колосовський Ігор
29. Білий – Пістоляк Іван
30. Бінцик – Джуфер Богдан
31. Блаженна – Дробчак Марія
32. Бобой – Гнатишин Степан
33. Богунка – Савуляк Юлія
34. Болясова – Демків Леся
35. Бомба – Колосовська Стефанія
36. Борік – Дробчак Борис
37. Босак – Іваник Володимир
38. Боцман – Стасишин Володимир
39. Броллер – Пістоляк Іван
40. Бруно – Пістоляк Богдан
41. Будулай – Дорошевич Іван
42. Булан – Дробчик Йосип
43. Бурко – Ластовецький Михайло
44. Бутя – Бутим Андрій
45. Буца – Іваник Оксана
46. Варгатий – Андрусишин Іван
47. Василенчиха – Срулевич Наталія
48. Ведмідь – Колосовський Михайло
49. Вербіцька – Колосовська Наталія
50. Верблюд – Іваник Віктор
51. Веселий – Іваник Василь
52. Ветеринар – Лавришин Богдан
53. Вихованок – Корчинський Михайло
54. Вишибало – Явір Петро
55. Вишньовська – Косач Мирослава

56. Війтів – Бренич Дмитро
57. Віцин – Лагодич Віктор
58. Вішта – Поліщук Юрій
59. Влексишин – Цундер Петро
60. Вовчук – Павлишин Зеновій
61. Ворощучка – Павлишин Ірина
62. Воха – Захарчин Володимир
63. Вуж – Захарчин Василь
64. Габа – Шаламага Михайлина
65. Габейка – Варгас Марія
66. Гаврилишині – Павлишин Дмитро
67. Гадюр – Жовнір Петро
68. Газдинька – Жовнір Ганна
69. Газдиня – Колосовська Марія
70. Газенко – Варгас Юрій
71. Гаратайло – Стасишин Леонід
72. Гартованець – Цундер Михайло
73. Гая – Жовнір Володимир
74. Героужіні – Андрусишин Ярослав
75. Гісьо – Яць Микола
76. Гітлер – Колосовський Гнат
77. Глайда – Жовнір Микола
78. Глобус – Іваник Іван
79. Глухар – Ластовецький Богдан
80. Городник – Шаламага Петро
81. Горя – Джуфер Ігор
82. Гоцик – Жовнір Іван
83. Гоя – Ластовецький Дмитро

84. Грица – Плита Мирон
85. Гришк – Шаламага Тарас
86. Грім – Ластовецький Іван
87. Груцей – Лавришин Мирон
88. Грушка – Ганькало Наталія
89. Гукманець – Цундер Федір
90. Гукманова – Цундер Галина
91. Дем'ян – Демків Андрій
92. Десант – Федів Іван
93. Джем – Фурдзин Дмитро
94. Джус – Джуфер Микола
95. Джусів – Байкенич Іван
96. Дзига – Ластовецький Віктор
97. Дичка – Ластовецька Юлія
98. Дриль – Бренич Володимир
99. Дринь – Лавришин Ярослав
100. Дрищ – Федів Іван
101. Друдзиха – Андрейків Марія
102. Друдзь – Андрейків Богдан
103. Дубишка – Жовнір Іван
104. Дудишина – Назар Юлія
105. Дунцьо – Дорошевич Микола
106. Душман – Фурдзин Дмитро
107. Електрик – Андрейків Остап
108. Жигалишина – Захарчин Емілія
109. Жидик – Джуфер Мирослав
110. Жирафа – Говдиш Дарія
111. Жуня – Демків Оріся

112. Заграничний – Андрейків Михайло
113. Задубійова – Ластовецька Надія
114. Заєць – Бреніч Михайло
115. Закочений – Дробчак Андрій
116. Занєра – Назар Степан
117. З-гірок – Дробчак Марія
118. Зидорова – Міщатин Галина
119. Змежихащів – Кокун Ірина
120. Зонця – Павлишин Софія
121. Зоотехнічка – Ярош Марія
122. Зубрицька – Бутим Лідія
123. Зуля – Зозулинець Коля
124. Івасина – Кіндратишин Іван
125. Із-за круга – Назар Марія
126. Із-зрубани – Кокун Марія
127. Італійка – Ластовецька Михайліна
128. Кавалерист – Волос Микола
129. Казан – Демків Василь
130. Калатало – Мазурик Гнат
131. Калічка – Колосовський Дмитро
132. Кандурка – Варгас Марія
133. Каправий – Русин Петро
134. Капчучка – Клепач Степанія
135. Касєнька – Ганькало Дарія
136. Касюк – Савуляк Андрій
137. Касючка – Савуляк Марія
138. Катра – Іваник Катерина
139. Кацап – Незабутовський Петро

140. Квасова – Мадиняк Юлія
141. Квічка – Олійник Марія
142. Кима – Якимів Дмитро
143. Кирилишин – Назар Зеновій
144. Китаєць – Кокун Олег
145. Кільчик – Корчинський Василь
146. Кіндер – Кіндратишин Олег
147. Кісишин – Андрейків Осип
148. Клаповухий – Ганькало Василь
149. Ключка – Дробчак Мирон
150. Когут – Залізник Роман
151. Козачка – Варгас Галина
152. Козилячка – Андрейків Віра
153. Командьорша – Савуляк Галина
154. Коничка – Назар Катерина
155. Копиця – Іваник Марія
156. Копчений – Андрейків Олег
157. Корінець – Колосовський Богдан
158. Костик – Коцевич Іван
159. Котиха – Половкович Євгенія
160. Коцький – Колосовський Богдан
161. Кривояць – Дробчак Богдан
162. Крушецький – Хрущик Василь
163. Ксьондзовий – Байкенич Петро
164. Кубік – Марочканич Василь
165. Кубський – Явір Олег
166. Кулиничка – Жовнір Оксана
167. Кульгавий – Лагодич Іван

168. Куна – Дробчак Зиновій
169. Купинка – Андрейків Кароліна
170. Курочка – Лагодич Дмитро
171. Кучка – Савуляк Йосип
172. Лавер – Бренич Лавреній
173. Лапчиха – Ластовецька Марія
174. Лис – Варгас Василь
175. Лєвонова – Варгас Ірина
176. Лободова – Щур Анастасія
177. Лопатійка – Коцевич Степанія
178. Лукавий – Лагодич Іван
179. Лулак – Клепач Іван
180. Лумпик – Половкович Володимирів
181. Луцик – Джуфер Степан
182. Луциків – Захарчин Михайло
183. Львович – Дробчак Богдан
184. Льоня – Ганькало Андрій
185. Лягавий – Щур Захар
186. Лясь – Дробчак Дмитро
187. Магальяска – Щур Марія
188. Мадярка – Стасишин Ярослава
189. Максимець – Назар Микола
190. Мантячка – Джуфер Марія
191. Мао Цзедун – Лагодич Микола
192. Марина – Рубель Марія
193. Марусина – Войченко Кароліна
194. Марцінко – Корчинський Михайло
195. Матільда – Бренич Марія

196. Медолька – Ластовецький Володимир
197. Мельників – Дробчак Іван
198. Менделєєв – Маделик Мирон
199. Менниковий – Шаламага Тарас
200. Минця – Щуревич Марія
201. Митрунью – Назар Дмитро
202. Михасьова – Клепач Ольга
203. Мишка – Жовнір Ірина
204. Місесін – Жовнір Володя
205. Моряк – Колосовський Іван
206. Москаль – Дробчак Ігор
207. Мошко – Дорошевич Петро
208. Мультик – Іваник Дмитро
209. Муньо – Корчинський Йосип
210. Мургіс – Ластовецький Василь
211. Назойливий – Клепач Ростислав
212. Насушний – Квас Дмитро
213. Наташа – Ульмер Наталія
214. Нікулін – Бренич Роман
215. Німчик – Ульмер Ярослав
216. Нюня – Дорошевич Зиновій
217. Обрубанець – Лагодич Павло
218. Омчик – Колосовський Роман
219. Оса – Джуфер Роман
220. Пабло – Захарчин Роман
221. Панчоха – Назар Ганна
222. Папазян – Павлишин Зиновій
223. Папіросик – Косилів Мирон

224. Парандуля – Ластовецька Надія
225. Паращичка – Щур Емілія
226. Партак – Андрейків Орест
227. Пенетрик – Зозулинець Дмитро
228. Пердолінка – Яворська Оксана
229. Пехова – Дорошевич Михайло
230. Пешка – Косилів Іван
231. Пищавка – Масендич Євдокія
232. Піньонз – Ластовецький Роман
233. Піп – Попович Василь
234. Піфа – Поліщук Володимир
235. Пія – Колосовська Юлія
236. Пляцкова – Лагодич Марія
237. Погодюк – Джуфер Марія
238. Полковник – Данилович Володя
239. Полупанець – Коружинець Петро
240. Поляк – Сагель Левко
241. Пончик – Романишин Руслан
242. Портос – Щур Ігор
243. Поясник – Проців Роман
244. Приймачок – Андрейків Іван
245. Прокурор – Дробчак Іван
246. Прополіс – Фединишин Іван
247. Псєк – Цундер Михайло
248. Псяк – Романишин Іван
249. Пузатий – Дробчак Мирон
250. Пуляля – Гнатишин Василь
251. Пулян – Назар Омелян

252. Пуньо – Бегеш Володимир
253. Путик – Лавришин Микола
254. Пух – Сагель Іван
255. Радякова – Тимків Віра
256. Рапак – Щур Іван
257. Рашпіль – Проців Дмитро
258. Рибенцьо – Кушнір Роман
259. Рибка – Ластовецька Марта
260. Рижа – Ключак Наталія
261. Рижак – Бренич Федір
262. Романова – Проців Ярослава
263. Романюкова – Бренич Тетяна
264. Рубайланц – Шаламага Іван
265. Рублиха – Варгас Степанія
266. Рурка – Ластовецькимй Степан
267. Руска – Бренич Мирослава
268. Сабіна – Ключак Галина
269. Савула – Савуляк Константин
270. Сайдун – Дорошевич Віктор
271. Сайок – Бабій Володимир
272. Сашок – Кушнір Олександр
273. Семковий – Дробчак Іван
274. Сибірячка – Дробчак Софія
275. Синяк – Лавришин Захар
276. Сиротючка – Шаламага Юлія
277. Сліпець – Жовнір Іван
278. Слюнявий – Джуфер Константин
279. Собковий – Бренич Мирон

280. Совтусові – Оринич Юлія
281. Солобучка – Демків Марія
282. Солонючка – Шаламага Емілія
283. Спортсменка – Оринич Ірина
284. Стахов – Стасишин Федір
285. Сташка – Дорошевич Євстахія
286. Студений – Захарчин Ярослав
287. Суслов – Квас Богдан
288. Сява – Демків Ярослав
289. Сяка – Павлишин Людмила
290. Татко – Гнатишин Мирон
291. Тацина – Савуляк Лідія
292. Тедрачка – Павлишин Дмитро
293. Текличин – Лагодич Мирон
294. Теркова – Пістоляк Ірина
295. Трепко – Дорошевич Степан
296. Трепкова – Дорошевич Оля
297. Трусова – Жовнір Валентина
298. Тутик – Лавришин Микола
299. Умка – Жовнір Ігор
300. Фейрі – Кіндратишин Галина
301. Фігарний – Фурдзин Микола
302. Француз – Половкович Михайло
303. Фуксова – Савуляк Марія
304. Футболь – Лагодич Богдан
305. Фучій – Фурдзин Володя
306. Хам – Колосовський Павло
307. Ханка – Андрейків Іван

308. Хапка – Бренич Віктор
309. Хвоя – Кіндратишин Марія
310. Хімік – Федорів Павло
311. Хімічка – Прецель Ганна
312. Хіха – Пістоляк Емілія
313. Хом'як – Джуфер Петро
314. Хомічик – Лагодич Володимир
315. Хрущ – Павлишин Василь
316. Хрущик – Половкович Олег
317. Цап – Лагодич Богдан
318. Цвайганькало – Ганькало Андрій
319. Циган – Вдовчин Роман
320. Циклон – Пребега Микола
321. Циліндричка – Лесишин Василь
322. Цитрамон – Іваник Богдан
323. Ціпочка – Бренич Галина
324. Цьоньо – Цундер Богдан
325. Цьопка – Кулинич Степанія
326. Цюпейка – Варгас Орислава
327. Цюпко – Шаламага Степан
328. Цюциків – Ганькало Євген
329. Цюцін – Варгас Петро
330. Цюцян – Варгас Микола
331. Цяка – Бренич Ілля
332. Цямкало – Демків Павло
333. Червений – Захарчин Іван
334. Чипнівська – Ластовецька Анастасія
335. Чіпак – Демків Іван

336. Чірік – Чирак Іван
337. Чіта – Дробчак Леонід
338. Чубата – Вдовчин Ольга
339. Шемелячка – Пранник Галина
340. Шкрум – Дробчак Микола
341. Шкурак – Дробчак Степан
342. Шланг – Лесишин Сергій
343. Шрек – Савуляк Ігор
344. Штахета – Савуляк Василь
345. Штефунцьо – Ключак Степан
346. Юзефка– Жовнір Осипа
347. Юзьова – Савуляк Галина
348. Юрек – Ластовецький Юра
349. Явориха – Джуфер Ганна
350. Яцків – Ключак Іван